

Försäkringsvillkor för lastbil och släpfordon

FÖRSÄKRINGSVILLKOR FÖR LASTBIL OCH SLÄPFORDON

INNEHÅLL

A. INLEDNING	4
1. Försäkringshandlingar	4
2. Definitioner	4
3. Fordon för vilka detta villkor gäller	7
4. Bestämmelser om premieberäkning	7
5. Självriser	8
6. Fordonsbyte	9
7. Avställningsförsäkring	9
8. Hur du kan kombinera din försäkring	10
9. Giltighetsområde	11
10. Lånebil (lastbil)	11
B. TRAFIKFÖRSÄKRING	12
1. Omfattning	12
2. Försäkringsbelopp	15
3. Självrisk	15
C. EGENDOMSSKYDD	18
1. Gemensamma villkor för egendomsskydd	18
2. Brandförsäkring	20
3. Glasrutor	21
4. Stöld inklusive skadegörelse	22
5. Rättsskyddsförsäkring avseende fordonet	24
6. Krishjälp	29
7. Rånförsäkring	30
8. Resgods-försäkring	31
9. Bärgning	32
10. Persontransport	33
11. Vagnskadeförsäkring	33

D. TILLÄGGSFÖRSÄKRING 37

---

1. Rättsskyddsförsäkring avseende verksamheten	37
2. Ansvarsförsäkring för verksamheten	43
3. Oljeskada egen egendom	54
4. Oljeskada annans egendom	55
5. Egendomsförsäkring för företag	56
6. Ansvar vid entreprenad	59
7. Lyftansvarsförsäkring	61
8. Avbrottsförsäkring fordon	63
9. Sjukavbrottsförsäkring	66
10. Utökad personskada	71
11. Transportöransvarsförsäkring	74

E. SÄRSKILDA VILLKOR 75

---

1. Särskilt villkor för Bärningsfordon	75
2. Särskilt villkor för Flytande släpfordon och Korttidshyrda släp	77
3. Särskilt stöldskydd – spårsändare	78
4. Veteranfordon	78

F. VÄRDERINGS- OCH ERSÄTTNINGSGREGLER 79

Värderings- och ersättningsregler	79
-----------------------------------	----

G. FÖRSÄKRINGSREGLER 82

---

1. Försäkringsgivare och tillsynsmyndighet	82
2. Försäkringsavtalet	82
3. Premien	84
4. Begränsningar av Trygg-Hansas ansvar	86
5. Reglering av skada	89
6. Preskription av rätt till ersättning	91
7. Regler i särskilda fall	92
8. Tillämplig lag	95

H VAD GÖR DU OM DU INTE TYCKER SOM VI? 96

SÅ-nämnden	96
Försäkringsnämnden	96
Allmänna reklamationsnämnden	97
Trafikskadenämnden	97
Nämnden för Rättsskyddsfrågor	97
Allmän Domstol	97

A. INLEDNING

A.1 Försäkringshandlingar

Försäkringshandlingarna består av

- detta försäkringsvillkor
- andra försäkringsvillkor vi hänvisar till
- försäkringsbrevet
- kundmeddelanden.

A.2 Definitioner

ANSVARSTID

Med ansvarstid menas den längsta tid, inklusive karens, under vilken ersättning kan lämnas för ett och samma skadefall.

ARBETSDAGAR

Arbetsdagar är helgfria vardagar, måndag-fredag. Arbetsdag kan även vara lörd, söndag eller helgdag om arbete kan styrkas dessa dagar.

ARBETSOFÖRMÅGA

Med arbetsoförmåga menas förlust av eller nedsättning av arbetsförmåga föranledd av sådan dokumenterad sjukdom eller olycksfall som berättigar till sjukpenning eller sjukbidrag enligt lagen om allmän försäkring.

AVBROTTSERSÄTTNING

Ersättning per dag för tid under vilken skadad egendom inte kan brukas. Lämnas i form av kontant ersättning enligt villkorets bestämmelse.

Avbrottsersättning ska ej förväxlas med stilleståndsersättning som är en ersättning enligt skadeståndsrättsliga regler.

FAST MONTERAD

Med fast monterad normal utrustning räknas sådan utrustning som är fastsatt med bult, skruv, svetsning eller liknande i fordonets kaross så att det krävs verktyg för att ta bort den.

FAMILJ

Med familj menar vi make/maka/sambo/registrerad partner, förälder, barn och syskon som bor på samma adress som föraren.

FÖRSÄKRAD

Var och en till vars förmån försäkringen gäller enligt försäkringsbrevet. Se även begreppet försäkringstagare.

FÖRSÄKRAD EGENDOM

Det fordon som anges i försäkringsbrevet/avtalet, och utrustning som kan anses vara normal för ett fordon av samma slag, fabrikat och användningssätt som det försäkrade.

FÖRSÄKRINGSFALL

Skada eller annan händelse som omfattas av försäkringen.

FÖRSÄKRINGSTAGARE

Den som har avtal om försäkring med bolaget. Se även begreppet försäkrad.

HÖJDLEDSSKADA

Med höjdledsskada menas då lastbil, kran eller last kolliderar med viadukt, portal, hängande ledningar eller liknande eller fastnar i tunnel.

I ARBETE

Förvärvsarbete eller motsvarande sysselsättning, exempelvis studier.

KARENS

Med karenstid menas att ersättning inte lämnas för avbrott under viss tid från den tidpunkt egendomsskadan inträffade.

KUNDGRUPP

Privatägd

Företagsägd

Yrkesmässig verksamhet

LJUD- OCH BILDUTRUSTNING

Med ljud- och bildutrustning avses fast monterad utrustning som återger ljud och bild och som är konstruerad för att endast användas i fordonet, såsom bilstereo, cd-spelare, navigationsutrustning, spelkonsoler och dvd-spelare samt tillbehör till dessa, men inte tillbehör som kan användas utanför fordonet exempelvis cd- och dvd-skivor.

MARKNADSVÄRDE

Den skadade egendomens värde i allmänna handeln omedelbart före skadetillfället.

NEDSÄTTNING

Minskning av försäkringsersättning därför att försäkringstagaren/brukaren/föraren inte följt säkerhetsföreskrifter eller lämnar oriktiga uppgifter till bolaget.

OLYCKSFALL

Kroppsskada som drabbat den försäkrade ofrivilligt genom plötslig yttre händelse, ett utifrån kommande våld mot kroppen och drabbar förare till följd av trafik med försäkrat fordon.

PLÖTSLIG OCH OFÖRUTSEDD

Plötsligheten innebär att den händelse som utlöst skadan haft ett förhållandevis snabbt förlopp. Skador som orsakas genom slitage eller åldersförändring ersätts inte. Att händelsen ska ha varit oförutsedd innebär att den ska ha inträffat oväntat och att den normalt inte gått att förutse och därigenom förhindra.

PREKLUSION

Inom den tid som man måste ställa sin fordran på ersättning för att rätten till ersättning inte ska gå förlorad.

PREKRIPTIONSTID

Inom den tid som man måste väcka talan för att rätten till ersättning inte ska gå förlorad.

PRISBASBELOPP

Med prisbasbelopp avses här det belopp som fastställts enligt Lag om allmän försäkring och som gällde för januari månad det år skadan inträffade.

PRIVAT MEDICINSK VÅRD

Vårdinsats som inte till någon del är offentligt finansierad.

REN FÖRMÖGENHETSSKADA

Ekonomisk skada som uppkommit utan samband med att någon lider person- eller sakskada.

SJÄLVRISK

Vid varje skadetillfälle dras från den sammanlagda skadekostnaden ett belopp som den försäkrade själv svarar för. Detta belopp utgör den försäkrades självrisk.

STÖLDBEGÄRLIG EGENDOM

Med stöldbegärlig egendom avses föremål helt eller delvis av ädel metall, äkta pärlor och ädelstenar, fick- och armbandsur, apparater för text-, ljud- och bildåtergivning, exempelvis TV, dvd eller cd-spelare musikinstrument, samt tillbehör till de uppräknade föremålen. Cd, dvd och annan media för text-, bild- och ljudåtergivning, datorer med tillhörande utrustning och tillbehör.

SÄKERHETSFÖRESKRIFTER

Med säkerhetsföreskrifter avses föreskrifter om vissa bestämda handlingssätt eller anordningar som är ägnade att förebygga eller begränsa skada.

Den som bryter mot säkerhetsföreskrifter riskerar att få avdrag på ersättningen.

TILLÄGGSFÖRSÄKRING

Försäkring som kompletterar en försäkrings standardomfattning.

VÄRDEHANDLINGAR

Med värdehandlingar avses biljetter, kuponger, checkar och kontokort.

A.3 Fordon för vilka detta villkor gäller

Fkl 90 – Lastbil med totalvikt överstigande 3 500 kg

Fkl 91 – Registreringspliktigt släp med totalvikt fr o m 3 000 kg

A.4 Bestämmelser om premieberäkning

A.4.1 UPPGIFTER TILL GRUND FÖR PREMIEBERÄKNING

A.4.1.1 Premieberäkning

Premien är beräknad bland annat efter de uppgifter som framgår av försäkringsbrevet.

Om försäkringstagaren lämnar oriktiga eller ofullständiga uppgifter när försäkringen tecknas gäller vad som sägs i G.4.1 Upplysningsplikt.

Premien för flerfordonsavtal beräknas preliminärt vid försäkringstidens början. Efter avstämning av förändringar i fordonsbeståndet under försäkringstiden debiteras slutlig premie, vilken således kan bli högre eller lägre än preliminär premie.

A.4.1.2 Upplysningsplikt

Försäkringstagaren ska meddela Trygg-Hansa om de uppgifter som anges i försäkringsbrevet har ändrats. Sker inte detta gäller vad som sägs i G.4.2 Riskökning.

A.4.2 TRAFIKBONUS

Av försäkringsbrevet framgår om försäkringen gäller med rätt till bonus.

A.4.2.1 Förlorad Trafikbonus

Vid skada som medför utbetalning från fordonets trafikförsäkring flyttas försäkringen ned två bonusklasser från den klass som gällde när skadan inträffade. Nedflyttningen sker nästföljande försäkringsår.

A.4.2.2 Undantag

Bonus sänks inte

- vid utbetalning enbart för skadad ren eller hund
- om skadan hände medan fordonet var stulet/ tillgripet
- om skadan hände när polisman eller annan behörig person besiktigade fordonet
- om dels försäkringstagaren kan bevisa att annan person än han själv eller föraren vållat skadan eller att skadan orsakats genom bristfällighet på annat motordrivet fordon, dels det inte visas att försäkringstagaren eller föraren är medvällande eller att bristfällighet på det egna fordonet har medverkat till skadan.

A.4.3 INDEXSTYRD PREMIEJUSTERING

Premien räknas varje år upp enligt ett fordonsindex. Detta index är framtaget av Statistiska Centralbyrån på beställning av Trygg-Hansa. Det som påverkar index är bland annat sjukvårdskostnader, verkstadskostnader, reservdelspriser och delar av Konsumentprisindex och Entreprenadindex. Index är framräknat som ett snitt för samtliga typer av fordon.

Utöver detta så har Trygg-Hansa möjlighet att justera premien.

A.5 Självrisiker

Om försäkringstagaren drabbas av flera skador vid samma tillfälle gäller försäkringen med en självrisk, den högsta, enligt följande

- då ersättning ska lämnas från flera försäkringsformer i fordonsförsäkringen
- då ersättning ska lämnas från både fordons- och privat sakförsäkring i Trygg-Hansa
- då ersättning ska lämnas från både fordons- och företagsförsäkring i Trygg-Hansa
- då ersättning ska lämnas från lastbils och släpvagns vagnskadeförsäkring i Trygg-Hansa. De ska vara kopplade till varandra och skadas samtidigt
- då ersättning ska lämnas från både fordons- och transportöransvarsförsäkring i Trygg-Hansa. Detta gäller dock inte vid fel riskklass i transportöransvarsförsäkringen. I

sådana fall tillämpas minst två självrisker.

Försäkringen gäller med högst två självrisker

- om försäkringstagaren har flera fordon försäkrade i Trygg-Hansa och dessa skadas vid samma tillfälle genom brand, stöld eller glasskada eller genom skadegörelse orsakad av annan person, eller annan yttre olyckshändelse.

Gäller trafikförsäkringen med självrisk måste den alltid betalas utöver annan självrisk

A.6 Fordonsbyte

Försäkringen för ditt gamla fordon debiteras från första dagen med den omfattning du önskar även om du inte behåller fordonet mer än sju dagar.

A.7 Avställningsförsäkring

A.7.1 OMFATTNING

Försäkringen gäller för fordon som är registrerat som avställt i Vägtrafikregistret. Försäkringen gäller inte för skada som uppkommer när fordonet framförs i trafik.

Om fordonets försäkring vid avställningstillfället omfattade några av följande försäkringsformer ingår de också i avställningsförsäkringen

- Brandförsäkring
- Glasrutor
- Stöld inklusive skadegörelse
- Rättsskyddsförsäkring avseende fordonet
- Oljeskadeförsäkring egen egendom
- Egendomsförsäkring för företag
- Vagnskadeförsäkring (begränsad till att omfatta skada genom annan yttre olyckshändelse).
- Rättsskyddsförsäkring avseende verksamheten
- Ansvarsförsäkring för verksamheten
- Utrustningsförsäkring

A.7.2 SJÄLVRISK

Självriskan framgår av försäkringsbrevet.

A.7.3 GILTIGHETSOMRÅDE

Avställningsförsäkringen gäller endast i Sverige

A.8 Hur du kan kombinera din försäkring

Av försäkringsbrevet framgår vilka av följande moment som ingår i avtalet.

Moment	Lastbil	Släp
Trafikförsäkring	×	
Brandförsäkring	×	×
Glasrutor	×	
Stöld inkl skadegörelse	×	×
Rättsskyddsförsäkring avseende fordonet	×	×
Krishjälp	×	
Rånförsäkring**	×	
Resgodsförsäkring**	×	
Bärgningsförsäkring	×	
Persontransort **	×	
Vagnskadeförsäkring	×	×

Valfria tilläggsförsäkringar	Lastbil	Släp
Rörelseansvarsförsäkring** – rättsskyddsförsäkring avseende verksamhet – ansvarsförsäkrings avseende verksamhet – egendomsförsäkring för företag – oljeskadeförsäkring annans och egen egendom – ansvar vid entreprenad (gäller vid arbete med maskindrivna fordonskranar)	×	
Lyftansvarsförsäkring**	×	
Avbrottsförsäkring fordon**	×	×
Sjukavbrottsförsäkring* (nytecknas ej)	×	×
Utökad personskada	×	
Transportöransvar* – bulkansvar (gäller vid bulktransporter)	×	

* Gäller endast yrkesmässig trafik

** Gäller inte för privatägd

A.9 Giltighetsområde

Försäkringen gäller i Sverige, Norge, Danmark, Finland och Island. Den gäller också i de flesta länder i Europa och vissa länder runt Medelhavet som är anslutna till det så kallade Gröna kort-samarbetet. (se Trafikförsäkringsföreningens webbplats tff.se) I vissa av dessa länder krävs internationellt försäkringsbevis, grönt kort, vilket vi utfärdar på begäran. Försäkringen gäller också under transport mellan länder inom giltighetsområdet.

Om svensk medborgare eller person som har sin hemvist i Sverige tillfogas skada till följd av trafik med svenskregriterat fordon gäller trafikförsäkringen enligt trafikskadelagen i hela världen, även i de länder som inte är anslutna till Gröna kort-samarbetet.

A.10 Lånebil (tung lastbil)

Om försäkringstagaren, i samband med reparation eller service av försäkrat fordon, lånar eller hyr ett likvärdigt fordon gäller försäkringstagarens försäkring för det lånade eller hyrda fordonet med samma omfattning och med samma villkor om detta ingår i den ordinarie försäkringen i högst 65 dagar enligt nedanstående moment:

- C.6 Krishjälp
- C.7 Rånförsäkring
- C.9 Resgodsförsäkring
- C.12 Persontransport
- D.1 Rättsskyddsförsäkring avseende verksamheten
- D.2 Ansvarsförsäkring för verksamheten
- D.3 Oljeskada egen egendom
- D.4 Oljeskada annans egendom
- D.5 Egendomsförsäkring för företaget
- D.6 Lyftansvar
- D.7 Ansvar vid entreprenad
- D.9 Sjukavbrottsförsäkring
- D.10 Utökad personskada
- D.11 Transportöransvar

Vid skada på ersättningsfordon åligger det försäkringstagaren att styrka att ordinarie fordon varit inlämnat för reparation eller service vid skadetillfället.

B. TRAFIKFÖRSÄKRING

Syftet med trafikförsäkringen är att säkerställa Trafikskadelagens krav på att

- alla personer som skadas i trafiken med motordrivna fordon har rätt till ersättning, oberoende av vems felet är
- skada, till följd av trafik, som det försäkrade fordonet orsakar genom förarens vållande på annat motorfordon i trafik ska ersättas
- skada som det försäkrade fordonet orsakar på annans egendom (ej motordrivna fordon i trafik) ska ersättas.

Trafikförsäkringen är obligatorisk. Ägaren av fordonet måste ha den enligt lag, såvida inte fordonet är avställt eller på annat sätt inte omfattas av Trafikskadelagen.

Om ägaren av fordonet inte tecknar trafikförsäkring eller betalar premien kommer ägaren bli krävd av Trafikförsäkringsföreningen på en avgift som är betydligt högre än premien. Under avsnitt B återges i sammanfattning de viktigaste reglerna i Trafikskadelagen.

NÄR GÄLLER INTETRAFIKFÖRSÄKRINGEN

Trafikförsäkringen gäller enligt reglerna i Trafikskadelagen. Lagen tillämpas inte på

1. motordrivet fordon som är avsett att föras av gående
2. motordrivet fordon när det används för tävling, träning, övningskörning, uppvisning eller liknande ändamål inom inhägnat tävlingsområde
3. motorredskap med en tjänstevikt av högst 2 000 kg som är inrättat huvudsakligen som arbetsredskap och som varken är eller bör vara registrerat i Vägtrafikregistret.

Har ett fordon som inte omfattas av trafikskadelagen, exempelvis släp kopplats till ett trafikförsäkrat fordon, omfattas även släpet av trafikskadelagens bestämmelser om skada till följd av trafik med motordrivet fordon.

B.1 Omfattning

B.1.1

Trafikförsäkringen gäller enligt reglerna i Trafikskadelagen för person- och sakskada, som är en följd av trafik med fordonet.

Enligt dessa regler kan ersättning inte lämnas för skada bland annat på fordonet eller egendom som transporteras med fordonet. I samband med personskada ersätts förarens eller passagerarens kläder eller andra tillhörigheter som bars eller medfördes för personligt bruk. Ersättningen är högst 1/4 prisbasbelopp per person.

Om hjälm eller annan personlig skyddsutrustning som bars vid skadetillfället skadats, ersätts detta utan beloppsbegränsning. Ersättning lämnas dock inte för pengar, smycken eller värdehandlingar.

Skada utanför Sverige, som inte omfattas av Trafikskadelagen, regleras enligt den lagstiftning som gäller i det land där skadan inträffat. Beträffande svensk medborgare eller den som har hemvist i Sverige se A.9 Giltighetsområde.

B.1.2

Vid skada på egendom kan ersättningen minskas (jämkas) om den som drabbats av skadan varit medvällande, det vill säga själv haft skuld i att skadan hänt. Full ersättning betalas dock för den skadade egendomen upp till 1/4 prisbasbelopp. För den del av skadan som överstiger 1/4 prisbasbelopp minskas ersättningen enligt reglerna i Trafikskadelagen.

Denna utvidgade ersättningsrätt gäller inte

a) vid skada på

- motordrivet fordon
- fordon som är kopplat till motordrivet fordon
- spårbundet fordon
- egendom som transporteras med sådana fordon som nämns ovan
- egendom som tillhör försäkringstagaren själv eller det försäkrade fordonets brukare eller förare.

b) om egendomens ägare varit grovt vårdslös eller orsakat skadan med uppsåt.

B.1.3 TRYGG-HANSAS ÅTAGANDE

Framställs krav mot försäkrad på skadestånd som kan omfattas av försäkringen ska han omedelbart underrätta Trygg-Hansa. Därvid åtar sig Trygg-Hansa gentemot den försäkrade att

- utreda om skadeståndsskyldighet föreligger
- förhandla med den som kräver skadestånd
- betala den trafikskadeersättning som den försäkrade är skyldig utge

Om kravet leder till rättegång och försäkringen gäller för skadan betalar Trygg-Hansa också den försäkrades rättegångskostnader i den utsträckning de är skäligen och överensstämmer med Trygg-Hansas intresse i rättegången.

Det är inte bindande för Trygg-Hansa om den försäkrade utan bolagets tillåtelse medger skadeståndsskyldighet, godkänner ersättningsanspråk eller betalar ersättning. Trygg-Hansa är inte heller bundet av domstols dom, om den försäkrade inte fullgjort sin anmälningskyldighet enligt ovan.

B.1.4 ALLMÄNT OM PERSONSKADOR

Om du vid trafikolycka drabbas av personskada som ska ersättas av Trygg-Hansa kan vi betala ombudskostnader för juridiskt arbete. Juridiskt arbete innebär bedömning av ersättningsfrågor i skaderegleringen av ditt ärende.

B.1.4.1 Hur Trygg-Hansa ersätter kostnader för juridiskt biträde vid personskadereglering

Trygg-Hansa kan betala skäligen och nödvändiga ombudskostnader för juridiskt arbete i den utomrättsliga skaderegleringen. Trygg-Hansa ersätter kostnader för ombudets arbete med belopp som motsvarar den timkostnadsnorm som regeringen fastställer i vissa mål.

1. Du väljer själv ombud men Trygg-Hansa betalar endast ombudskostnad för ombud som uppfyller följande krav: ombudet ska vara advokat eller jurist anställd hos advokat.

2. Du kan även anlita annat lämpligt ombud. Trygg-Hansa svarar för ombudskostnader efter lämplighetsprövning som kan göras av Svensk Försäkrings prövningsförfarande för prövning av ombuds lämplighet.

Vid bedömning av vilka ombudskostnader som kan betalas tillämpar Trygg-Hansa den av Sveriges Advokatsamfund och Svensk Försäkrings gemensamt utarbetade promemorian om fördelning av arbetsuppgifter mellan personskadereglerare och ombud i samband med personskadereglering.

Trygg-Hansa inhämtar den medicinska utredningen och svarar för eventuella kostnader. Kostnader för läkarintyg/specialistutlåtanden ersätts bara om Trygg-Hansa beställt eller begärt dem eller om vi godkänt att intyget/utlåtandet ska tillföras ärendet.

Trygg-Hansa betalar inte kostnader för arbete som ditt ombud utför för att tillvarata din rätt till ersättning från annat håll, till exempel andra försäkringsbolag, Försäkringskassan eller förvaltningsdomstolar. I vissa fall kan kostnaden betalas efter särskild överenskommelse.

Trygg-Hansa ersätter inte utan särskilt godkännande merkostnader som uppkommer genom att du byter ombud. Sådant godkännande lämnas endast om du kan visa att särskilda skäl föreligger för byte av ombud, till exempel om du flyttar till annan bostadsort. Skulle ombudets arbete sträcka sig över en längre tid än ett år betalar Trygg-Hansa förskott på ersättningen högst två gånger årligen. Förskottet som lämnas kommer sedan

att avräknas från den slutgiltiga ersättningen. Ombudets faktura ska utställas på dig. Av ombudets arbetsredogörelse ska framgå vilka åtgärder som utförts vid angivna tider och tidsåtgången för varje åtgärd.

Vid oenighet om arvode och kostnader för advokat och jurist anställd hos advokat kan prövning göras hos Ombudskostnadsnämnden. Vid oenighet om arvode och kostnader för övriga ombud kan prövning göras hos Svensk Försäkrings Nämnd för Rättsskyddsfrågor.

B.1.5. MERVÄRDESSKATT

Försäkringstagaren ska på begäran utnyttja sin avlyftningsrätt för att återbetala mervärdesskatt som utbetalats till skadelidande.

B.2 Försäkringsbelopp

Trafikförsäringen ersätter skador upp till 300 Mkr.

B.3 Självrisk

B.3.1

Trafikförsäringen gäller med självrisk om det framgår av försäkringsbrevet eller försäkringsvillkoren.

Om mer än en självrisk gäller vid samma skada sammanläggs självrisken.

B.3.2

Vid skador i samband med snöröjning där antalet skadefall inte kan konstateras, är självrisken 20 % av skadekostnaden per entreprenad, dock lägst 10 % av prisbasbeloppet och högst 1 prisbasbelopp. Dessutom gäller försäringen med självrisk enligt B 3.3.

B.3.3

Trafikförsäringen gäller med en extra självrisk på 10 % av prisbasbeloppet om föraren fört fordonet utan att ha det körkort som krävs eller om strafföreläggande eller dom som vunnit laga kraft visar att föraren antingen

- gjort sig skyldig till rattfylleri eller
- varit straffbart påverkad av annat berusningsmedel än alkohol eller
- orsakat skadan med uppsåt eller genom grov vårdslöshet.

Denna självrisk tillämpas inte vid rattfylleri eller påverkan av annat berusningsmedel än alkohol om det framgår att dessa omständigheter inte medverkat till skadans uppkomst.

Dessutom har Trygg-Hansa rätt att av skadevällaren återkräva belopp enligt bestämmelserna i Trafikskadelagen. Se även punkten G.7.8. Regressrätt.

B.3.4

Trafikförsäkringen gäller med en extra självrisk av 10 % av prisbasbeloppet om föraren vid transport av farligt gods saknar gällande "intyg om utbildning av förare av fordon som transporterar ADR-gods" och då skada orsakats av godset. Sådant intyg (så kallat ADR-intyg) fordras vid inrikes och utrikes transport av farligt gods i

- tank eller tankcontainer om 3 kubikmeter eller mer
- behållare eller kärl om 450 l eller mer och då den sammanlagda volymen av behållarna/kärlen uppgår till 3 kubikmeter eller mer.

B.3.5

Trafikförsäkringen gäller med en extra självrisk på 50 % av prisbasbeloppet vid höjdlidskada. Dock gäller den begränsning som framgår av punkten B.3.9.

B.3.6

Trafikförsäkringen gäller med en extra självrisk på 5 prisbasbeloppet om skada hänt då fordonet kolliderat inom det av Trafikverket bestämda spårområdet med järnvägsfordon /tåg eller delar till sådant eller ledningar/järnvägsmaterial. Dock gäller den begränsning som framgår av punkten B.3.9.

B.3.7

Trafikförsäkringen gäller med en extra självrisk på 20 prisbasbelopp om skada hänt då fordonet kolliderat med luftfarkost eller delar till sådan. Dock gäller den begränsning som framgår av punkten B.3.9.

B.3.8

Självrisk enligt B.3.1-B.3.7 tillämpas inte

- vid utbetalning enbart för skadad ren eller hund
- om skadan hände medan fordonet var stulet/ tillgripet
- om skadan hände när polisman eller annan behörig person besiktigade fordonet
- om du kan bevisa att någon annan än du själv eller föraren av ditt fordon ensam är vållande eller att skadan orsakats genom bristfällighet på annat motordrivet fordon.

B.3.9

Försäkringstagaren ska efter krav från Trygg-Hansa betala den del av utbetalt skadebelopp som motsvarar självrisk.

Trygg-Hansa får dock av fysisk person för en och samma skada inte kräva mer än 10 % av prisbasbeloppet. Detta gäller även om summan av gällande självrisker enligt B.3.1–B.3.7 är högre.

B.3.10

Trygg-Hansa kan till Trafikförsäkringsföreningen överlåta fordran avseende obetald självrisk för trafikförsäkring.

C. EGENDOMSSKYDD

C.1 Gemensamma villkor för egendomsskydd och tilläggsförsäkringar

C.1.1 FÖRSÄKRAD EGENDOM

- a) Fordonet
- b) Fast monterad utrustning i eller på fordonet om det hör till fordonet och kan anses vara normal för ett fordon av samma slag, fabrikat och användningsätt som det försäkrade, dock ej reservdelar.
- c) Lös, normal utrustning som medförs i fordonet och som är avsedd för det försäkrade fordonet eller dess fastmonterade utrustning, upp till 1 prisbasbelopp.
- d) Avmonterad fordonsdel eller utrustning enligt C.1.1 b) upp till 3 prisbasbelopp.

Ljud- och bildutrustning ska vara fast monterad och konstruerad för att endast användas i fordonet. Eftermonterad ljud- och bildutrustning ersätts med högst 30 000 kr.

C.1.2 FÖRSÄKRAT INTRESSE

Försäkringen gäller för dig som är försäkringstagare. Men den gäller endast om du är fordonets verkliga ägare och huvudsaklige brukare. Detta intresse ska vara lagligt. Detta innebär att du kan bli utan ersättning om du är registrerad som ägare och har tecknat försäkring för fordonet, trots att du inte äger det eller huvudsakligen brukar det. Dessutom avser försäkringen försäkringstagarens intresse i utrustning enligt Försäkrad egendom C.1.1 b) som är lånad, hyrd, leasad eller ägd av fordonets brukare.

Har du köpt fordonet på avbetalning eller kredit har Trygg-Hansa rätt att lämna ersättning till säljaren. Sådan ersättning lämnas högst med säljarens återstående fordran enligt reglerna i konsumentkreditlagen eller lagen om avbetalningsköp (1978:599) mellan näringsidkare med flera. Om du hyrt (leasat) fordonet har vi rätt att lämna ersättning till ägaren.

C.1.3 BÄRGNING, HÄMTNING OCH SANERING

Om skada på fordonet är ersättningsbar betalas också nödvändig bärgning från skadeplatsen till närmaste verkstad som kan reparera fordonet. Har skadan skett utomlands betalas transport till närmaste reparationsverkstad i Sverige, om Trygg-Hansa anser detta nödvändigt för att utgöra reparationen.

Om stöldförsäkrat fordon återfinns på annan ort än där det tillgripits betalas försäkringsstagarens skäligena kostnader för hämtning av fordonet. Om det finns särskilda skäl kan Trygg-Hansa ombesörja hämtningen. Trygg-Hansa avgör om transport till fordonets hemort eller annan ort ska betalas.

Trygg-Hansa betalar de skäligena bärgnings- och transportkostnader som, tillsammans med fordonsskadan, överstiger den självrisk som gäller för respektive försäkringsform.

Bärgning av vagnskadeförsäkrat fordon efter dikeskörning i anslutning till allmän väg enligt Väglagen (1971:948) eller motsvarande betalas även om fordonet inte skadats. Gällande vagnskadesjälvrisk avdrages.

Vid ersättningsbar stöld, skadegörelse, brand- eller vagnskada enligt detta försäkringsvillkor ersätts saneringskostnader upp till 1/2 prisbasbelopp. Ersättning för saneringskostnad lämnas dock inte då annan enligt lag eller avtal är skyldig att ersätta kostnaden för saneringen. Åtagandet för sanering avser inte skada på D.5 Egendomsförsäkring för företag.

C.1.4 FÖRSÄKRINGEN GÄLLER INTE VID SKADA

a) som hänt under tävling med fordonet, träning för tävling, körning på tävlingsbana eller vid hastighetskörning under tävlingsliknande former (till exempel street race). Kan det visas att skadan skett under trafiksäkerhetsfrämjande former kan försäkringen gälla.

C.1.5 SÄKERHETS FÖRESKRIFTER

1. Fordonet får inte köras av förare som är straffbart påverkad av alkohol eller annat berusningsmedel.
2. Fordonet får inte köras av förare som saknar giltigt och erforderligt körkort eller yrkeskompetensbevis för godstransporter.
3. Fordonet får inte användas för övningskörning om läraren eller eleven inte uppfyller kraven för tillåten övningskörning.
4. Fordonet får inte användas om fordonet belagts med körförbud.
5. Gällande bestämmelser för kör- och vilotider ska följas.
6. Gällande bestämmelser i Fordonslagen och Fordonsförordningen ska följas.
7. Innan fordonet används på isbelagt vatten ska föraren, omedelbart före körning, förvissa sig om att isen har tillräcklig bärlighet.
8. Fordonet ska ha lagstadgad utrustning, till exempel lagligt mönsterdjup på däck.

Om säkerhetsföreskrifterna inte följs

Ersättningen minskas, normalt med 100 %. Regler om nedsättning av ersättningen finns i G.4.4 Brott mot säkerhetsföreskrifter.

C.2 Brandförsäkring

C.2.1 FÖRSÄKRINGEN GÄLLER FÖR SKADA

- a) genom brand, brand som anlagts av tredje man*, blixtnedslag eller explosion
- b) genom kortslutning i kablar och ledningar och direkta följdskador på strömförbrukare.

* Med tredje man menas annan än dig själv som handlat utan ditt samtycke.

C.2.2 FÖRSÄKRINGEN GÄLLER INTE FÖR SKADA

- a) på ljuddämpare, däck och slangar genom brand eller explosion i dessa
- b) på nav, bromsar, fälgar och axel på grund av varmgång i hjullager.
- c) på elektrisk motor, strömförbrukare och styrboxar genom brand eller kortslutning i dessa.
- d) på grund av köld, väta eller korrosion/oxidation.
- e) på grund av vagnskada före eller efter och i omedelbar anslutning till brandskadan.
Vagnskadan kan ersättas genom vagnskadeförsäkringen.
- f) i samband med stöld eller tillgrepp som inträffade före brandskadan. Skadan kan ersättas genom stöldförsäkringen.

Anmärkning till C.2.1 och C.2.2

Med brand avses eld som kommit lös.

Med kabel avses isolerad ledning mellan strömkälla och komponent/förbrukare.

Med kortslutning menas överledning mellan kabel och annan ledare som normalt inte är i kontakt med varandra.

C.2.3 SÄKERHETSFÖRESKRIFTER

1. Starkströmsanordning och anordning som används för att ge starthjälp till, värma eller torka fordonet ska vara provad och godkänd av fordonstillverkaren för detta ändamål. Fabrikantens anvisningar ska följas.
2. Föreskrifter som myndighet utfärdat för att förhindra eller begränsa skada och som gäller för fordonet eller den lokal där fordonet i regel förvaras, ska iakttas.
3. Elektriska kablar, ledningar, säkringar och komponenter ska vara fackmannamässigt monterade och fabrikantens anvisningar ska följas..

4. Svetsningsarbete får endast ske om nödvändiga säkerhetsåtgärder vidtagits såsom friläggning och demontering av brännbart material.
5. Fabrikantens anvisningar om skötsel, underhåll, service och dylikt ska följas.
6. Nyregistrerade lastbilar från 2017-04-01, som transporterar eller hanterar brandfarligt fibröst material ska vara utrustad med fast monterad släckanläggning (sprinkler) enligt bestämmelserna i SBF 127.
7. Lastbil med flisaggregat ska vara utrustad med fast monterad släckanläggning enligt SBF 127. En för fordonet och en för flisaggregatet. Detta gäller även om dragfordonets motor används som drivkälla för flismaskinen.
8. Lastbil som i huvudsak arbetar i brandfarlig miljö eller med brandfarligt material ska vara utrustad med godkänt släcksystem enligt bestämmelserna i SBF127.
9. Fast monterad släckanläggning (sprinkler) ska årligen genomgå en funktionskontroll enligt tillverkarens anvisningar, varvid protokoll utfärdas. Kontrollen ska göras av certifierad utbildad personal alternativt auktoriserad servicelämnare. Protokoll från kontrollen ska kunna uppvisas på begäran av aktuell kravställare enligt bestämmelser i SBF 127/FT127.

Om säkerhetsföreskrifterna inte följs

Ersättningen kan minskas eller helt utebli. Regler om nedsättning av ersättningen finns i G.4.4 Brott mot säkerhetsföreskrifter.

C.2.4 SJÄLVRISK

Självriskens framgång av försäkringsbrevet.

C.3 Glasrutor

C.3.1 OMFATTNING

Försäkringen gäller för skada som består i att vind-, sido- eller bakruta genombrutits, spräckts eller krossats.

C.3.2 FÖRSÄKRINGEN GÄLLER INTE FÖR SKADA

som skett när fordonet kolliderat, vält eller kört av vägen

C.3.3 SJÄLVRISK

Självriskens framgång av försäkringsbrevet.

Självriskens är 200 kr/stenskott om vindrutan repareras istället för att bytas ut.

För SÅ/ME-medlem är självriskens 0 kr/stenskott om vindrutan repareras istället för att bytas ut.

C.4 Stöld och inbrott inklusive skadegörelse

Ägaren ska styrka innehavet av stulen egendom, lämpligen med ursprungskvitto eller original-garantibevis. Tillverkningsnummer bör vara angivet och egendomen märkt med personnummer/organisationsnummer.

C.4.1 FÖRSÄKRINGEN GÄLLER FÖR SKADA

- a) genom stöld
- b) genom tillgrepp av fordon
- c) genom rån
- d) genom försök till stöld, tillgrepp av fordon eller rån.

Förlust av fordon ersätts om fordonet inte kommit tillrätta inom en månad efter den dag bolaget fick skadeanmälan.

Inträffad skada ska polisanmälas.

C.4.2 FÖRSÄKRINGEN GÄLLER INTE FÖR SKADA

Försäkringen gäller inte för skada genom tillgrepp av fordon eller försök till sådant brott som orsakats av person som tillhör försäkringstagarens eller brukarens hushåll eller person som är anställd i företaget.

C.4.3 HÖGSTA ERSÄTTNINGSBELÖPP

Vid stöld av eftermonterad ljud- och bildutrustning är ersättningen begränsad till 30 000 kr per skadetillfälle.

Anmärkning till C.4.1 och C.4.2

Förklaring till vissa begrepp i brottsbalken. Observera att försäkringen endast omfattar stöld, tillgrepp av fordon, rån och försök till sådana brott.

Stöld

Någon tar annans egendom utan lov och behåller, säljer eller ger bort den.

Tillgrepp av fordon

Någon tar utan lov ett motorfordon som tillhör annan, men utan avsikt att behålla eller sälja det.

Rån

Någon som med våld eller hot om våld, som framstår som trängande fara, tar någon annans egendom.

Förskingring

När egendom överlämnas till annan person med förutsättning att egendomen ska lämnas tillbaka, och denne i stället behåller, säljer eller ger bort den. Exempel på förskingring är om en säljare låter en person provköra ett fordon och denne försvinner med fordonet.

Olovligt förfogande

Någon innehar annans egendom eller egendom som annan har rättigheter i (till exempel egendom som köpts på avbetalning) och säljer den utan lov eller på annat sätt disponerar över egendomen så att ägaren eller den som har rättigheter i egendomen går miste om sina rättigheter.

Olovligt brukande

Någon som utan lov använder annans egendom och därigenom orsakar ägaren skada, förlust eller annan olägenhet.

Bedrägeri

Någon skaffar sig fördelar genom att med felaktiga uppgifter förmå någon att handla på ett sätt som innebär skada för denne.

C.4.4 SÄKERHETSFÖRESKRIFTER**Låskrav**

Fordonet ska vara låst med tändningslås.

Förvaring av nycklar, nyckelkort eller liknande

När fordonet lämnas ska tändningslåset låsas och nyckeln vara urtagen. Detta gäller även vid lastning och lossning. Nycklar, nyckelkort eller liknande får inte ha uppgift om namn, adress, registreringsnummer eller annan uppmärkning som kan koppla nyckeln till ägaren. Tändningsnyckeln, nyckelkort eller liknande ska inte förvaras i eller i närheten av fordonet, och ska i övrigt förvaras aktsamt.

Utrustning till fordonet

Utrustning i fordonet ska vara inlåst i fordonet. Utrustning på fordonet ska vara fast monterad.

Avmonterad fordonsdel eller utrustning

Avmonterad fordonsdel eller utrustning som inte förvaras i fordonet, ska vara inlåst i utrymme som endast disponeras av försäkringstagaren. Föremål som på grund av storlek, användning eller liknande inte rimligtvis kan förvaras inlåsta, ska förvaras aktsamt.

Om säkerhetsföreskrifterna inte följs

Ersättningen kan minskas eller helt utebli. Regler om nedsättning av ersättningen finns i

G.4.4 Brott mot säkerhetsföreskrifter.

C.4.5 SJÄLVRISK

Självriskan framgår av försäkringsbrevet.

Spårsändare

Om fordonet, vid stöld av hela fordonet, var utrustat med spårsändare och denna var i funktion vid stöldtillfället gäller försäkringen utan självrisk.

C.4.6 SKADEGÖRELSE

C.4.6.1 Omfattning

Delkaskoförsäkringen (halvförsäkring) gäller även för skada som uppkommit på fordonet genom uppsåtlig skadegörelse av annan person. Inträffad skada ska polisanmälas.

C.4.6.2 Självrisk

Självriskan är densamma som gäller för stöldförsäkringen enligt försäkringsbrevet.

Observera att självriskens storlek inte påverkas av förekomsten av larm eller spårsändare.

C.5 Rättsskyddsförsäkring avseende fordonet

C.5.1 I VEM FÖRSÄKRINGEN GÄLLER FÖR

Försäkringen gäller för det försäkrade fordonets ägare, brukare och förare (de försäkrade) i denna deras egenskap. Försäkringen gäller inte för den som brukat fordonet utan lov.

C.5.2 VILKA TVISTER FÖRSÄKRINGEN GÄLLER FÖR

Försäkringen gäller för tvist där du själv är part,

- som kan prövas som tvistemål av tingsrätt, dock inte så kallade småmål (se C.5.3 punkt 1 Vilka tvister försäkringen inte gäller för), och som efter prövning där kan prövas av hovrätt och Högsta domstolen. Med tvist förstås att ett framställt krav helt eller delvis avvisats. Med avvisats menas att partaktivt tillbakavisat kravet.

Försäkringen gäller även för tvist

- angående skadestånd som prövas inom ramen för brottmål, där du är målsägande.

Försäkringen gäller också i ovan nämnda mål om de tas upp till handläggning efter beslut om resning, domvilla eller återställande av försutten tid.

Försäkringen gäller för skiljeförfarande i sådan tvist som kan prövas av ovan angivna domstolar och omfattar både dina egna ombudskostnader och sådana som du förpliktas utge – med undantag för ersättning till skiljemännen.

C.5.3 VILKA TVISTER FÖRSÄKRINGEN INTE GÄLLER FÖR

Försäkringen gäller inte

- för tvist som vid rättslig prövning ska handläggas enligt 1 kapitlet 3d § första stycket rättegångsbalken (småmål). Detta undantag tillämpas inte vid tvist på grund av försäkringsavtal med Trygg-Hansa.
- för tvist där du är kärke och tvisten ska handläggas enligt lagen om grupprättegång (2002:599).
- för tvist som har samband med äktenskapsskillnad, oavsett vad tvisten gäller och när den uppkommer, eller andra frågor som i anledning av äktenskapsskillnaden aktualiseras mellan makarna och avser uppbrytning av ekonomisk gemenskap i olika former. Undantaget gäller vid tvist mellan makarna vid äktenskapsskillnad och på motsvarande sätt vid upplösning av partnerskap och samboförhållande oberoende av om rättsförhållandet ska prövas enligt sambolagen eller annan lag.
- för tvist om du inte har befogat intresse av att få din sak behandlad.
- för tvist som avser ärenden vid domstol oberoende av om de registreras som tvistemål eller ärenden enligt lagen (1996:242) om domstolsärenden eller konkurslagen.
- för dig, som inte försäkrat yrkesmässig uthyrning av fordon, i tvist som avser fordran eller annat anspråk på grund av yrkesmässig uthyrning av fordonet.
- för tvist som gäller skadestånd eller annat anspråk på grund av brottslig gärning där kostnaderna för brottmål inte kan ersättas enligt C.5.4 Vilka brott försäkringen gäller för och C.5.5 Vilka brott/förseelser försäkringen inte gäller för.
- tvist som avser personskadereglering vid försäkringsbolag om skadelidande inte väckt talan vid domstol mot försäkringsgivaren (gäller ersättning genom trafik-, ansvars- eller olycksfallsförsäkring).
- tvist som har anknytning till din nuvarande eller tidigare anställning, yrkes- eller tjänsteutövning eller annan förvärvsverksamhet inbegripet åtgärder för avveckling eller överlåtelse av verksamhet.

C.5.4 VILKA BROTT FÖRSÄKRINGEN GÄLLER FÖR

Försäkringen gäller för gärning som kan prövas som brottmål sedan du i en förundersökning delgivits misstanke för eller åtalats för

- brott för vilket inte stadgas strängare straff än böter, till exempel vårdslöshet i trafik
- vållande till annans död
- vållande till kroppsskada eller sjukdom.

Kan du visa att åtal mot dig för grov vårdslöshet i trafik, grovt vållande till annans död, grovt vållande till kroppsskada eller sjukdom, genom dom som vunnit laga kraft, inte bedömts som grovt, gäller försäkringen.

C.5.5 VILKA BROTT/FÖRSELSER FÖRSÄKRINGEN INTE GÄLLER FÖR

Försäkringen gäller inte för förundersökning och brottmål där misstanken om brott eller åtal avser

- hastighetsöverträdelse enligt Trafikförordningen
- körning mot rött ljus enligt Trafikförordningen
- brott för vilket stadgas strängare straff än böter, till exempel rattfylleri eller så kallad smitning
- olovlig körning.

C.5.6 OMBUD

För att försäkringen ska gälla krävs att försäkrad eller konkursförvaltare, genom utställande av rättegångsfullmakt, anlitar lämpligt ombud att företräda denne i förhandlingar och rättegång.

Ombudet kan vara advokat eller jurist anställd hos advokat. Försäkrad kan även anlita annat lämpligt ombud. Sådan lämplighetsprövning kan göras av Svensk Försäkrings nämnder för prövning av ombuds lämplighet.

Vid oenighet om arvode och kostnader för advokat och jurist anställd hos advokat, kan prövning göras hos Ombudskostnadsnämnden. Vid oenighet om arvode och kostnader för övriga ombud, kan prövning göras hos Svensk Försäkrings nämnder för rättsskyddsfrågor.

C.5.7 VILKA KOSTNADER SOM FÖRSÄKRINGEN ERSÄTTER

Du kan få ersättning för följande kostnader om de är nödvändiga och skäligen och om du inte kan få dem betalda av motpart eller annan. Det innebär bland annat att vi inte betalar om du i eller utom rättegång avstår från dina möjligheter att få ersättning av motparten.

Försäkringen ersätter

- ombuds och försvarares arvode och omkostnader. Arvode betalas för skäligen tidsåtgång och högst enligt den timkostnadsnorm som Regeringen årligen fastställer i vissa mål. Tvist eller mål som handläggs utanför Norden ersätts med nödvändiga och skäliga kostnader.
- nödvändiga kostnader för bevisning och utredning som anskaffats före rättegång och efter att tvist uppstått eller brottsmisstanke delgivits dig, förutsatt att utredningen beställts av ditt ombud.
- kostnad för medlare som blivit utsedd av tingsrätt eller hovrätt.
- kostnader för bevisning i rättegång eller skiljemannaförfarande.
- expeditionskostnader i domstol.
- rättegångskostnader som du vid förlikning under rättegång åtagit dig att betala till motpart, under förutsättning att du gör sannolikt att domstolen, på grund av nya omständigheter som framkommit under rättegången, skulle ha ålagt dig att betala rättegångskostnader med högre belopp, än det som du åtagit dig, om tvisten hade prövats.
- rättegångskostnader som du efter återkallelse av talan dömts att betala till motpart, under förutsättning att du gör sannolikt att domstolen, på grund av nya omständigheter som framkommit under rättegången, efter prövning skulle ha ålagt dig att betala rättegångskostnader med högre belopp än det som du dömts till i och med återkallelsen.
- rättegångskostnader som du ålagts att betala till motpart eller staten efter domstols eller skiljemäns prövning av tvisten.

Av ombudets kostnadsräkning ska framgå vilka åtgärder ombudet har vidtagit samt tidsåtgången för dessa åtgärder med motivering för uppkomna sakkunnigkostnader. Med kostnadsräkning ska lämnas upplysning om resultatet i tvisten samt bifogas dom eller förlikningsavtal.

C.5.8 VILKA KOSTNADER FÖRSÄKRINGEN INTE ERSÄTTER

Om skadestånd till dig även kan antas innefatta kompensation för ombudskostnader lämnas inte ersättning för dessa genom försäkringen.

Försäkringen ersätter inte

- ombudskostnader som uppkommer innan tvist uppstått eller du delgivits misstanke om eller åtalats för brott enligt ovan.
- försäkrads eller anställds eget arbete, förlorad arbetsinkomst, resor och uppehälle, eller andra omkostnader.
- verkställighet av dom, beslut eller avtal.
- ersättning till skiljemän.

- merkostnader som uppkommer genom att du anlitar flera ombud eller byter ombud.
- merkostnader som uppkommer genom att du gjort dig skyldig till försumlig processföring eller förfarit försumligt.
- merkostnad som uppkommer genom att du anlitar ombud utanför den ort där verksamheten bedrivs eller den ort där saken ska prövas.

Grundas tvistigt anspråk som i och för sig kan godkännas enligt rättsskyddsförsäkringen, på gärning som påstås utgöra brott och utreds av myndighet, ersätter försäkringen inte kostnader för bevisning som tagits fram till styrkande av att gärningen utgör brott eller medför avgifts-sanktion.

C.5.9 NÄR DU SKA HA HAFT FÖRSÄKRING FÖR ATT FÅ RÄTTSSKYDD

Du kan få rättsskydd om försäkringen var gällande när de händelser eller omständigheter som ligger till grund för anspråket eller misstanken om brott inträffade och det därefter inte gått längre tid än tio år.

Om du som förare drabbas av personskada oavsett när denna inträffat kan du få rättsskydd i tvist med Trygg-Hansa angående din personskada även om mer än tio år förflutit sedan trafikolyckan inträffade under förutsättning att Trygg-Hansa inte tidigare lämnat något slutligt beslut angående ersättning för personskadan.

Om rättsskydd beviljas enligt föregående tillämpas istället den självrisk och den högsta försäkringsersättning som gäller för motsvarande motorfordonsförsäkring hos Trygg-Hansa vid tiden för tvistens uppkomst. Du måste dock för att få rättsskydd i tvist angående personskada, enligt föregående stycke, väcka talan mot Trygg-Hansa inom sex månader från dagen för det slutliga beslutet.

C.5.10 GILTIGHETSOMRÅDE

Anspråket eller misstanken om brott ska ha sin grund i händelse eller omständighet som visas ha inträffat inom försäkringens giltighetsområde, se A.9 Giltighetsområde.

C.5.11 SÄRSKILD SJÄLVRISK OCH HÖGSTA ERSÄTTNINGSBELOPP

Självrisk är 20 % av kostnaderna, dock lägst 5 % av prisbasbeloppet.

Högsta ersättningsbelopp vid en tvist/brottmål är 5 prisbasbelopp enligt lagen om allmän försäkring som gäller när tvisten uppkommer, inklusive moms.

Om flera tvister uppkommer ska dessa räknas som en tvist:

- om de enligt 14 kapitlet rättegångsbalken handläggs eller skulle ha kunnat handläggas gemensamt i en rättegång vid domstol, även om de handläggs som olika mål vid ett eller flera tillfällen
- om yrkandena stöder sig på väsentligen samma händelser eller omständigheter även om yrkandena inte stöder sig på samma rättsliga grund.

Då flera tvister/mål räknas som en tvist gäller det prisbasbelopp som var aktuellt då första tvisten uppkom.

Om du delges misstanke för flera brott och åtal för dessa brott väcks samtidigt gäller försäkringen med ett försäkringsbelopp.

C.6 Krishjälp

C.6.1 OMFATTNING

Krishjälp ingår för fordon som är minst halvförsäkrat.

C.6.2 VEM FÖRSÄKRINGEN GÄLLER FÖR

De försäkrade är

- försäkringstagaren
- försäkringstagarens anställda
- fordonets förare
- maka/make till försäkrad enligt ovan

C.6.2.1 Försäkringen gäller för

- a) behandlingsekostnad till följd av ersättningsbar skada enligt detta villkor. Med behandlingsekostnad menas kostnad (arvode) för samtalsterapi (psykologkonsultation). Ersättning lämnas med maximalt 10 behandlingstillfällen. Tiden under vilken behandlingen ges är begränsad till 12 månader efter inträffad skada. Behandlingshjälpen ska ske i samråd med Trygg-Hansa.
- b) skäligena resekostnader i Sverige beräknade enligt bestämmelser i Lagen om allmän försäkring.
- c) juridisk rådgivning per telefon efter inträffat rån eller överfall.

Ersättning lämnas för 1 timmes rådgivning av Trygg-Hansa anvisad jurist och är avsedd att klargöra de praktiska frågor som kan finnas avseende polisanmälan, rätt till skadestånd och rättegångsförfarande.

C.6.3 GILTIGHETSOMRÅDE

Försäkringen gäller inom det så kallade gröna kortområdet. Behandlingen ska dock alltid ske i Sverige.

C.6.4 UNDANTAG

Försäkringen gäller inte för behandlingsekostnad

- a) som uppstått i samband med att den försäkrade utfört eller medverkat till uppsåtlig gärning som enligt svensk lag är straffbelagd.
- b) som uppstått då den försäkrade utan skälig anledning utsatt sig för risken att skadas.
- c) för förare eller passagerare vid stöld av fordonet.

C.6.5 SJÄLVRISK

Försäkringen gäller utan självrisk

C.7 Rånförsäkring

C.7.1 OMFATTNING

Försäkringen gäller för rån/uppsåtligt fysiskt våld i samband med lastbilstransport.

Begreppet rån innebär att någon med våld eller hot om våld, som framstår som trängande fara, tar någon annans egendom. Inträffad skada ska polisanmälas.

Ersättning lämnas för

- a) förlust av pengar och värdehandlingar som tillhör åkeriet/företaget.
- b) förarens kläder och glasögon, som skadas vid rån eller överfall.
- c) mobiltelefon som tillhör åkeriet.

C.7.2 GILTIGHETSOMRÅDE

Försäkringen gäller i det så kallade gröna kortområdet.

C.7.3 UNDANTAG

Försäkringen gäller inte om

- a) den som utsatts för rånet eller överfallet medverkat till, eller främjat, detta.
- b) ersättning kan utgå från annan försäkring.

C.7.4 FÖRSÄKRINGSBELOPP

Försäkringsbeloppet är högst 1 prisbasbelopp vid varje skada.

C.7.5 SJÄLVRISK

Försäkringen gäller utan självrisk.

C.8 Resgods

Här avses resgods som föraren normalt har med sig i bilen.

C.8.1 OMFATTNING

Försäkringen gäller för förarens under färd medförda egendom och som skadats vid

- trafikolycka
- brand
- stöld (ska polisanmälans)

C.8.2 FÖRSÄKRINGSBELOPP

Försäkringsbeloppet är högst 1 prisbasbelopp vid varje skada. Inom ersättningsbeloppet 1 prisbasbelopp ersätts stöldbegärlig egendom med högst 10 000 kr, och kontanter och värdehandlingar med högst 2 000 kr.

C.8.3 FÖRSÄKRINGEN GÄLLER INTE

- a) för kontanter och värdehandlingar som kvarlämnas i fordonet.
- b) för förarens under färd medförda egendom som kan ersättas genom annan objektsförsäkring eller garanti.

C.8.4 SÄKERHETSFÖRESKRIFTER

1. När fordonet lämnas ska egendomen som förvaras i fordonet vara inlåst i detta.
2. Stöldbegärlig egendom får inte förvaras synligt.

Om säkerhetsföreskrifterna inte följs

Ersättningen kan minskas eller helt utebli. Regler om nedsättning av ersättningen finns i G.4.4 Brott mot säkerhetsföreskrifter.

C.8.5 SJÄLVRISK

Självrisk är 5 % av prisbasbeloppet vid varje skada om inte annat anges i försäkringsbrevet.

Vid samtidig skada på fordon och förarens tillhörigheter tillämpas endast en självrisk, den högsta. Detta gäller även i det fall förarens egendom ersätts genom hemförsäkring i Trygg-Hansa.

C.9 BÄRGNING

C.9.1 FÖRSÄKRINGEN OMFATTAR

- a) lastbil som är minst halvförsäkrad.
- b) tillkopplad släpvagn som är försäkrad i Trygg-Hansa.

Försäkringen gäller för bärgningskostnad som uppstått på grund av driftstopp på fordonet under färd eller i anslutning till färd med fordonet.

C.9.1.1 Försäkringen ersätter

Ersättning lämnas för skäligen bärgningskostnad till närmaste verkstad som kan reparera fordonet eller till depå om kostnaden inte är högre. Vid driftstopp på lastbil betalas även bärgningskostnad för tillkopplad släpvagn försäkrad i Trygg-Hansa.

Vid skada ska Trygg-Hansa kontaktas innan bärgning påbörjas. Om så inte sker begränsas Trygg-Hansas ersättningskyldighet till vad det skulle ha kostat om Trygg-Hansa Bäckning hade anlitats.

C.9.2. UNDANTAG

Försäkringen gäller inte

- a) om händelsen inträffat vid driftstopp på grund av brist på drivmedel.
- b) för merkostnad avseende transporterat gods.
- c) för den del som kan utgå genom garanti eller räddningsabonnemang.

C.9.3. SÄKERHETSFÖRESKRIFTER

1. Fabrikantens anvisningar för skötsel, underhåll, service och dylikt ska följas.
2. Fordonet får inte användas under förhållanden som innebär onormal påfrestning för fordonet.

Om säkerhetsföreskriften inte följs

Ersättningen kan minskas eller helt utebli. Regler om nedsättning av ersättningen finns i G.4.4 Brott mot säkerhetsföreskrifter.

C.9.4 SJÄLVRISK

Självrisk är 10 % av prisbasbeloppet.

Vinterväghållning

Självrisk är 5 % av prisbasbeloppet.

C.10 Persontransport

C.10.1 PERSONTRANSPORT

Försäkringen gäller för transport av förare om fordonet drabbats av ett ersättningsbart driftstopp inom ramen för Bärningsförsäkring C.9

- till den ort fordonsägaren har sitt säte eller är folkbokförd
- eller till den ort föraren påbörjade resan, förutsatt att kostnaden för detta inte blir högre.

Försäkringen gäller även för transport av förare som drabbas av olycksfall eller plötsligt blivit sjuk

- till närmaste sjukhus eller läkare
- till hemorten inom Norden om vårdande läkare intygar att transporten är nödvändig med hänsyn till patientens tillstånd. I första hand ska ersättningen i denna del betalas av Försäkringskassan.

C.10.2 HÄMTNING

Vid hämtning av körbart fordon efter reparation gäller försäkringen för resa för en person från den ort där fordonsägaren har sitt säte eller är folkbokförd till verkstaden som reparerat fordonet.

Vid hämtning av körbart fordon då föraren drabbats av olycksfall eller plötsligt blivit sjuk gäller försäkringen för resa för en person från den ort där fordonsägaren har sitt säte eller är folkbokförd till den plats fordonet är uppställt.

C.10.3 ERSÄTTNINGSGREGLER

Persontransport ersätts med kostnaden för resa med billigaste transportmedel. I de fall detta visar sig vara resa med personbil (förutom hyrbil) ersätts sådan resa för närvarande med 18.50 kr per mil*.

* Beloppet baseras på Skatteverkets norm för kilometerersättning skattebefriad för resa med privat personbil.

C.11 Vagnskadeförsäkring

C.11.1 FÖRSÄKRINGEN GÄLLER VID SKADA

- a) genom trafikolycka eller annan yttre olyckshändelse. Försäkringen gäller även för skada som uppstått under transport på annat transportmedel.
- b) på lastanordning, som är monterad på lastbil eller släpfordon, genom plötslig och oförutsedd händelse. Lastanordning är kran, tipp, bakgavelhiss, betongroterare, flak eller annan anordning, som används för att lasta eller lossa gods som transporteras med det egna fordonet. Skada som lastanordning orsakat på fordonet ersätts också, dock inte

skada på lastanordningens drivkälla. Med drivkälla avses såväl lastanordningens hydraulpump eller liknande anordning, som fordonets motor, växellåda och kraftöverföring.

- c) genom trafikolycka eller annan yttre olyckshändelse som inträffar vid vinterväghållning under sandning, saltning eller snöröjning. Försäkringen gäller också för skada i samband med montering/ avmontering av aggregat.
- d) som inträffat på en tillfälligt lånad truck eller lastmaskinen i samband med lastning eller lossning av det egna fordonet, under förutsättning att Ansvarsförsäkring för verksamheten finns i Trygg-Hansa.

Förutom fordonet omfattar försäkringen snöplog, sandnings-, eller saltningsaggregat även om tillbehören ifråga tillhör annan än försäkringstagaren.

Försäkringen omfattar även försäkringstagarens bidrag i Gemensamt haveri.

Försäkringsgivaren förbinder sig att till förmån för försäkringstagaren utställa garanti för sådant bidrag i gemensamt haveri som kan krävas av sjötransportör för att denna ska utlämna fordon som tillhör försäkringstagaren.

C.11.2 FÖRSÄKRINGEN GÄLLER INTE FÖR SKADA

- a) på fordonsdel med konstruktions-, fabrikations- eller materialfel, om skadan orsakats av felet
- b) som uppstår på grund av slitage.
- c) som orsakats genom rost, frätning, köld, väta eller fukt.
- d) enligt C.11.1 b) om lastanordningen inte monterats och använts enligt fabrikantens anvisningar
- e) som är ersättningsbar genom C.2 Brand eller C.4 Stöld.

C.11.3 SÄKERHETS FÖRESKRIFTER

1. Fordonets maximala drag- och lastvikt får inte överskridas.
2. Det åligger försäkringstagaren att underhålla fordonet enligt fabrikantens anvisningar, dvs följa instruktionsboken/serviceboken.
3. Fordonet får inte användas under förhållanden som innebär onormal påfrestning på fordonet.
4. Innan fordonet används från eller transporteras på båt, pråm eller liknande farkost ska föraren förvissa sig om:
  - att farkosten har tillräcklig bärighet och
  - att fordonet är tillfredsställande förankrat i farkosten.
5. Gällande bestämmelser beträffande säkring av last ska följas enligt TSFS 2017:25.

6. Vid arbete eller färd på torvmarker (tex kärr, myr och mosse) eller på andra sankmarker ska föraren, genom att låta undersöka markförhållandena, förvissa sig om att aktuellt fordon kan arbeta eller framföras på ett betryggande sätt.
7. Maskindrivna fordonskranar vars lastmoment är större än 12 tonmeter ska årligen genomgå besiktning enligt AFS 2003:06.
8. Vid tippställen ska det finnas en barriär som förhindrar att fordon kör utför tippen. Där det finns risk för fordon att störta ner eller välta ska effektiva förebyggande skyddsåtgärder vidtas enligt AFS 2010:1.

Om säkerhetsföreskrifterna inte följs

Ersättningen kan minskas eller helt utebli. Regler om nedsättning av ersättningen finns i G.4.4 Brott mot säkerhetsföreskrifter.

C.11.4 SÄKERHETSFÖRESKRIFTER VID LYFT OCH FÖRFLYTTNING

1. Tillverkarens anvisningar ska alltid följas. Anvisningar och övrig dokumentation såsom instruktionsbok, lyfttabeller, speciella tillstånd mm ska finnas i fordonet och kunna uppvisas på begäran.
2. Bestämmelser som meddelats i lag eller författning såsom EN 12999 eller av myndighet i syfte att förhindra eller begränsa skada ska följas.

Vid lyft

3. Vid all manövrering av fordonsmonterad kran ska samtliga stödbalkar vara helt utdragna och stödbenen ansatta. Gäller inte för fordonsmonterade kranar utrustade med antiöverlast/vältnfunktion omfattad av kranstandarden EN 12999.
4. Åtgärder ska vidtas med särskild hänsyn till stabilitet och markförhållandena enligt tillverkarens anvisningar. Stödbensplatta ska användas där så krävs.

Vid förflyttning

4. Förflyttning med hängande last eller utskjuten/utfälld bom får inte ske. Denna säkerhetsföreskrift tillämpas inte vid iläggning och upptagning av fritidsbåtar.

Om säkerhetsföreskrifterna inte följs

Ersättningen kan minskas eller helt utebli. Regler om nedsättning av ersättningen finns i G.4.4 Brott mot säkerhetsföreskrifter.

C.11.5 SJÄLVRISK

Självriskan framgår av försäkringsbrevet.

Höjdledsskada

Vid skada som uppstått genom kollision i höjdled tillkommer en extra självrisk. Denna är 50 % av prisbasbeloppet vid varje skada.

Vid samtidig trafikskada, se B.3.5, behöver du bara betala en extra självrisk för höjdledsskada.

Om skada samtidigt uppstått på transporterat gods, vilket ersätts genom transportörsansvarförsäkring i Trygg-Hansa med avdrag för självrisk vid kollision i höjdled, avdrages dock inte någon extra självrisk vad gäller vagnskadan.

Vinterväghållning

Självrisk är 5 % av prisbasbeloppet.

Lös egendom*

Självrisk är 5 % av prisbasbeloppet.

* se C.1.1 c)

Tillfälligt lånad truck eller lastmaskin enligt C.1.1.d)

Självrisk är 10 % av prisbasbeloppet.

Viltavvisare

Om fordonet vid kollision med djur, som plötsligt och oförutsett kommit ut på körbanan, var utrustad med en av Transportstyrelsen godkänd heltäckande viltavvisare är självrisk 10 % av prisbasbeloppet.

Åtgärd

Vid skada på älg, ren, rådjur, hjort, vildsvin, björn, varg, järv, lo, utter, örn och mufflonfår måste du göra anmälan till polisen. För tamdjur gäller att du måste göra en anmälan till ägaren. Kan denne inte anträffas ska du göra anmälan till polisen.

D. TILLÄGGSFÖRSÄKRING

D.1 Rättsskyddsförsäkring avseende verksamheten

D.1.1 FÖRSÄKRADE PERSONER OCH FÖRSÄKRADVERKSAMHET

Försäkringen gäller för tvist i den försäkrade verksamheten enligt D.2.1. Rättsskyddsförsäkring avseende verksamheten gäller inte för försäkrad såsom ägare eller brukare av fastighet vid tvist som har direkt samband med sådan försäkrad verksamhet.

D.1.2 NÄR FÖRSÄKRINGEN GÄLLER

Huvudregel

Försäkringen gäller för tvist som uppkommer under den tid försäkringen är i kraft, om försäkringstagaren haft rättsskyddsförsäkring som varit gällande i Trygg-Hansa under en sammanhängande tid av minst två år.

Om försäkringen inte funnits i Trygg-Hansa under två år får motsvarande försäkring, med samma omfattning, i annat bolag tillgodoräknas, under förutsättning att inget uppehåll i försäkringsskyddet förekommit.

Om försäkringen inte varit gällande i två år

Om försäkring i Trygg-Hansa är gällande, men varit i kraft kortare tid än två år när tvisten uppkommer, lämnas rättsskydd om de händelser eller omständigheter som ligger till grund för framställt anspråk inträffat under den tid försäkringen varit i kraft, med samma omfattning i Trygg-Hansa eller annat bolag, under förutsättning att inget uppehåll i försäkringsskyddet förekommit.

Om försäkringen upphört

Om försäkringen upphört när tvisten uppkommer, på grund av att försäkrad rörelse som drivits som handelsbolag eller under enskild firma avvecklats, kan rättsskydd lämnas genom denna försäkring, om den varit i kraft när de händelser eller omständigheter som ligger till grund för anspråket inträffade och det därefter inte gått längre tid än tio år.

D.1.3 GILTIGHETSOMRÅDE

Försäkringen gäller för tvist som ska prövas av domstol eller skiljenämnd inom Norden, om ej annat anges i försäkringsbrevet.

D.1.4 FÖRSÄKRINGSBELOPP

Trygg-Hansas åtagande att betala ersättning är vid varje tvist begränsat till 5 prisbasbelopp, om ej annat framgår av försäkringsbrevet.

För samtliga tvister som uppkommer under ett försäkringsår lämnas ersättning med högst 30 prisbasbelopp.

Om flera tvister uppkommer ska dessa räknas som en tvist

- om de enligt 14 kapitlet rättegångsbalken handläggs eller skulle kunna handläggas gemensamt i en rättegång vid domstol, även om de handläggs som olika mål vid ett eller flera tillfällen
- om yrkandena stöder sig på väsentligen samma händelser eller omständigheter – även om yrkandena inte stöder sig på samma rättsliga grund.

En tvist anses föreligga om två eller flera av de försäkrade står på samma sida i en tvist.

D.1.5 SJÄLVRISK

Självriskens är 20 % av kostnaden dock lägst 5 % av prisbasbeloppet.

D.1.6 FÖRSÄKRINGENS OMFATTNING

Tvist

Med tvist förstås att ett framställt krav helt eller delvis avvisats. Med avvisats menas att part aktivt tillbakavisat kravet.

D.1.7 VILKA TVISTER FÖRSÄKRINGEN GÄLLER FÖR

Försäkringen gäller för tvist som ska prövas som tvistemål av tingsrätt, dock inte tvist som vid rättslig prövning ska handläggas enligt 1 kapitlet 3d§ första stycket rättegångsbalken (småmål) och som efter prövning där kan prövas av hovrätt och Högsta domstolen.

Försäkringen gäller även vid tvist som handläggs enligt lag (2002:599) om grupprättegång där den försäkrade är svarande.

Försäkringen gäller även för tvist, som kan prövas som tvistemål av Patent- och marknadsdomstolen eller högre instans, rörande varumärkesrätt, upphovsrätt eller mönsterrätt. Se dock undantag för immaterialrättsliga tvister under D.1.8 i detta villkor.

Försäkringen gäller även för tvist angående skadestånd som prövas inom ramen för brottmål, där den försäkrade är målsägande.

Försäkringen gäller även för tvist som kan prövas som tvistemål av Mark- och Miljödomstolen, enligt 21 kap, 1 §, punkt 6 Miljöbalken, Statens VA-nämnd eller högre instans samt för hyresmål som handläggs av Svea hovrätt.

Försäkringen gäller också i ovan nämnda mål om de återupptas efter beslut om resning, domvilla eller återställande av försutten tid.

Anmärkning. Försäkringen gäller således inte för brottmål eller för ärenden som handläggs av allmän domstol enligt lagen om domstolsärenden, i Patent- och marknadsdomstolen eller i Mark- och miljödomstolen, och inte heller för mål eller ärenden som handläggs av administrativa myndigheter, specialdomstolar eller allmänna förvaltningsdomstolar, till exempel hyresnämnd, fastighetsbildningsmyndighet, länsstyrelse, Förvaltningsrätten, Kammarrätten och Högsta förvaltningsdomstolen.

Är tvisten sådan att den först kan eller ska handläggas eller prövas i annan ordning eller i annan instans (till exempel av skiftesman, i arrende- eller hyresnämnd, kronofogdemyndigheten, konkurrensverket eller skiljenämnd enligt aktiebolagslagen eller inom besiktningsförfarande enligt entreprenadrättsliga regler) ersätts endast kostnader som uppkommit efter sådan handläggning eller prövning. Kostnad för bevisning som tagits fram vid sådan handläggning eller prövning och kan användas vid ett fortsatt förfarande ersätts inte av försäkringen.

Skiljeförfarande

Försäkringen gäller för skiljeförfarandet i sådan tvist som kan prövas av ovan angivna domstolar och omfattar både försäkrads egna ombudskostnader och sådana som försäkrad förpliktats utge – med undantag för ersättning till skiljemännen.

Tvist i skattemål

Försäkringen omfattar, i försäkrads skattemål, nödvändiga och skäliga kostnader som uppstått för anhängiggörande av sådant mål och utförande av talan i allmän förvaltningsdomstol (Förvaltningsrätten, Kammarrätten och Högsta förvaltningsdomstolen).

Försäkringen gäller däremot inte för kostnader som uppkommit före skatteverkets slutliga beslut, även om dessa kostnader avser bevisning som kan användas vid senare prövning av taxeringsbeslutet i skattemål.

Anmärkning. Med skattemål avses endast mål om skatter eller avgifter enligt följande lagar:

- Avgifter enligt socialavgiftslagen
- Inkomstskatt enligt inkomstskattelagen
- Mervärdesskatt enligt mervärdesskattelagen
- Skatt enligt lagen om särskild löneskatt på vissa förvärvsinkomster
- Löneavgift enligt lagen om allmän löneavgift
- Skatt enligt lagen om särskild löneskatt på pensionskostnader.

Och som gäller taxering eller skattebetalning i försäkringstagarens försäkrade verksamhet som kan överprövas i Förvaltningsdomstolen, Kammarrätten och Högsta förvaltningsdomstolen efter Skatteverkets slutliga beslut.

D.1.8 VILKA TVISTER FÖRSÄKRINGEN INTE GÄLLER FÖR

Försäkringen gäller inte för tvist

- som vid rättslig prövning ska handläggas enligt 1 kapitlet § 3d första stycket rättegångsbalken, så kallade småmål. Med småmål menas tvister där värdet av vad som yrkas uppennbart inte överstiger ett halvt prisbasbelopp.. Detta undantag ska dock inte tillämpas på tvist på grund av försäkringsavtal med Trygg-Hansa.
- som gäller försäkrads borgensåtagande eller liknande åtagande. Begränsningen gäller även regressrätt med anledning av infriat borgensansvar.
- som rör förhållandet mellan arbetsgivare och nuvarande eller förutvarande arbetstagare.
- som gäller fordran eller annat anspråk, som överlåtits på försäkrad om det inte är uppennbart att överlåtelsen skett innan tvisten uppkom.
- som gäller skadestånd eller annat anspråk mot försäkrad i anledning av gärning som kräver uppsåt för straffbarhet efter det att försäkrad, i inledd förundersökning, delgivits misstanke om brott eller åtal väckts för denna gärning.
- som prövas av Mark- och Miljödomstolen och i vilken den försäkrade i domstolen eller i föregående administrativ prövning är att bedöma som sökande part.
- som rör sådan, av den försäkrade, planerad eller bedriven verksamhet som enligt föreskrifter i miljöbalken (1998:808) avser miljöfarlig verksamhet.
- som gäller skadeståndsanspråk mot försäkrad om trafik- eller ansvarsförsäkring täcker eller skulle kunna täcka sådan skadeståndsrisk, oavsett om försäkring finns eller inte.
- som kan eller skulle ha kunnat omfattas av rättsskydds-försäkring avseende motordrivet fordon, husvagn eller annat släpfordon, luftfartyg, båt eller annan vattenfarkost, skepp eller vattenskoter, oavsett om försäkring finns eller inte.
- där försäkrad är försatt i konkurs och tvisten avser vad som ingår i konkursboet, separationsrätt i konkursen, återvinning i konkursen eller tvistiga bevakningar i konkursen.
- där försäkrad är i likvidation eller part i ackordsförfarande utan konkurs oberoende av om fordringar i förfarandet är tvistiga.
- där försäkrad är käreande eller gruppmedlem i tvist som handläggs enligt lag (2002:599) om grupprättegång.
- som avser tvist mellan försäkrad och dennes konkursbo.
- som avser rättsförhållanden som har sin grund i eller anknytning till företagshemligheter, firmarätt, patent, växtförädlarrätt, annan know-how som skyddas enligt lag eller annan immaterialrätt och som inte omfattas av D.1.7 stycke 3.

- om försäkrad inte har befogat intresse av att få sin sak behandlad.
- som avser ärenden vid domstol oberoende av om de registreras som tvistemål eller ärenden enligt lagen (1996:242) om domstolsärenden eller enligt Konkurslagen.
- mellan de försäkrade, om inte detta särskilt framgår av försäkringsbrevet.

Skattemål

Försäkringen gäller inte för skattemål

- där tvistebeloppet understiger ett halvt basbelopp.
- som avser köp eller försäljning av aktier eller andra finansiella instrument.
- som rör förhandsbesked.
- som rör skönstaxering.
- som rör skattetillägg.
- som avser prövning om betalningssäkring för skatter, tullar och avgifter enligt skatteförfarandelagen (2011:1244).
- som rör efterbeskattning beroende på att den försäkrade lämnat oriktiga uppgifter, såvida inte den försäkrade efter prövning i förvaltningsdomstol, kan visa att lämnade uppgifter är korrekta.
- skattemål i övrigt som avser förhållanden som kan medföra ansvar för skattebrott, antingen åtal väckts eller ej.

D. I. 9 VILKA KOSTNADER FÖRSÄKRINGEN GÄLLER FÖR

Trygg-Hansa åtar sig i tvist som omfattas av försäkringen att betala försäkrads nödvändiga och skäliga ombuds- och rättegångskostnader som försäkrad inte kan få betalda av motpart eller annan.

Trygg-Hansa betalar inte sådana kostnader, om försäkrad i eller utom rättegång, avstår från sina möjligheter att få ersättning av motparten.

Försäkringen omfattar

- nödvändiga kostnader för bevisning och utredning som anskaffats före rättegång och efter det att tvist uppstått, förutsatt att utredningen beställts av försäkrads ombud.
- rättegångskostnader som försäkrad vid förlikning åtagit sig att betala till motpart, under förutsättning att försäkrad gör uppenbart att domstolen, på grund av nya omständigheter som framkommit under rättegången, efter prövning skulle ha ålagt försäkrad att betala rättegångskostnader med högre belopp än det som försäkrad vid förlikning åtagit sig.

- rättegångskostnader som försäkrad efter återkallelse av talan dömts att betala till motpart, under förutsättning att försäkrad gör uppenbart att domstolen, på grund av nya omständigheter som framkommit under rättegången, efter prövning skulle ha ålagt försäkrad att betala rättegångskostnader med högre belopp än det som försäkrad dömts till i och med återkallelsen.
- kostnad för medlare som blivit utsedd av tingsrätt eller hovrätt.
- kostnad för bevisning i rättegång eller skiljemannaförfarande (se dock punkt D.1.7).
- expeditionskostnader i domstol.
- rättegångskostnader som försäkrad ålagts att betala till motpart eller staten efter domstols eller skiljemäns prövning av tvisten.

Kostnadsberäkning

Av ombudets kostnadsberäkning ska framgå vilka åtgärder ombudet har vidtagit samt tidsåtgången för dessa åtgärder, med motivering för uppkomna sakkunnigkostnader. Med kostnadsberäkningen ska lämnas upplysning om resultatet i tvisten samt bifogas dom eller förlikningsavtal.

D.1.10 VILKA KOSTNADER FÖRSÄKRINGEN INTE ERSÄTTER

Försäkringen gäller inte i den mån ersättning har lämnats eller skulle ha kunnat lämnas genom annan försäkring eller på annat sätt.

Om skadestånd till försäkrad även kan antas innefatta kompensation för ombudskostnader lämnas inte ersättning för dessa genom försäkringen.

Försäkringen gäller inte för

- ombudskostnader som uppkommer innan tvist uppstått.
- kostnader som har betalats eller skulle ha kunnat betalas av allmänna medel.
- kostnader som avser försäkrads eller anställds eget arbete, förlorad inkomst, resor eller uppehälle.
- verkställighet av dom, beslut eller avtal.
- ersättning till skiljemän.

Grundas tvistigt anspråk, som i och för sig kan godkännas enligt rättsskyddsförsäkringen, på gärning som påstås utgöra brott och utreds av myndighet, ersätter försäkringen inte kostnader för bevisning som tagits fram till styrkande av att gärningen utgör brott eller medför avgiftssanktion.

Försäkringen ersätter inte, om inte försäkringen gäller för tvist som handläggs utom Norden,

- sakkunnigutredning om innehållet i utomnordisk rätt eller utredningskostnad utom Norden.
- ombuds resor utom Norden.
- kostnader som uppkommer vid handläggning utom Norden.

Försäkringen omfattar inte heller merkostnader som uppstår genom att försäkrad

- anlitar ombud utanför den ort där verksamheten bedrivs eller den ort där saken ska prövas
- anlitar flera ombud eller byter ombud
- gjort sig skyldig till försumlig processföring eller förfarit försumligt.

Mervärdesskatt

Mervärdesskatt som ska betalas av den försäkrade utgör ingen kostnad som omfattas av försäkringen, till den del den försäkrade har möjlighet till avdrag för beloppet eller kan återvinna beloppet enligt gällande skatteregler.

D.1.11 OMBUD

För att försäkringen ska gälla krävs att försäkrad eller konkursförvaltare, genom utställande av rättegångsfullmakt, anlitar lämpligt ombud att företräda dig i förhandlingar och rättegång.

Ombudet kan vara advokat eller jurist anställd hos advokat. Försäkrad eller konkursförvaltare kan även anlita annat lämpligt ombud. Sådan lämplighetsprövning kan göras av Svensk Försäkrings nämnder för prövning av ombuds lämplighet.

Vid oenighet om arvode och kostnader för advokat och jurist anställd hos advokat, kan prövning göras hos Ombudskostnadsnämnden. Vid oenighet om arvode och kostnader för övriga ombud, kan prövning göras hos Svensk Försäkrings nämnder för rättsskyddsfrågor.

D.1.12 PRESKRIPTION

Se G.6 Preskription av rätt till ersättning.

D.2 Ansvarsförsäkring

D.2.1 FÖRSÄKRADE PERSONER OCH FÖRSÄKRADVERKSAMHET

Försäkringen gäller för försäkringstagaren och dennes arbetstagare (de försäkrade) för skada orsakad i tjänsten.

D.2.1.1 Försäkrad verksamhet för fordon

Försäkringen gäller för yrkesmässig åkeriverksamhet enligt Sveriges Åkeriföretags Allmänna bestämmelser Alltrans 2007.

För att full försäkring ska föreligga måste samtliga försäkringstagaren tillhöriga lastbilar som används i verksamheten ha ansvarsförsäkring i Trygg-Hansa. I annat fall är Trygg-Hansas ansvar begränsat till vad som svarar mot förhållandet mellan ansvarspremien för antalet försäkrade och ansvarspremien för det totala antalet yrkesmässiga fordon som ingår i verksamheten.

D.2.1.2 Verksamhet som inte är försäkrad

Försäkringen gäller inte för

- a) mobilkran-, gräv-, schakt-, rivnings- och sprängningsverksamhet
- b) montage- och installationsverksamhet
- c) montering och installation i samband med lyft och transport
- d) gräventrepenad, byggnads- och anläggningsarbeten
- e) trädfällning, beskärning, sly-, gräs- och buskröjning som inte utförs med fordonsmonterat aggregat.
- f) verksamhet där försäljning av varor sker kontinuerligt
- g) det ansvar den försäkrade har i enlighet med transporträttsliga regler och bestämmelser
- h) vägtransportledare och signalvakt
- i) annan verksamhet som inte omfattas av Alltrans 2007.

D.2.2 NÄR FÖRSÄKRINGEN GÄLLER

Försäkringen gäller för person- och sakskada som inträffar under försäkringsperiod, som anges i försäkringsbrevet.

Försäkringen gäller för ersättningsbar skada som inträffar under den tid som försäkringen är i kraft, som anges i försäkringsbrevet.

Försäkringen gäller även vid serieskada, det vill säga flera skador till följd av ett och samma fel. Dessa ska anses som en skada och vid beräkning av högsta ersättning ska samtliga dessa skador hänföras till det försäkringsår då den första skadan inträffade.

D.2.3 GILTIGHETSOMRÅDE

Försäkringen gäller i hela världen utom USA och Kanada.

Vid försäljnings- och inköpsresor samt vid deltagande i konferenser och mässor gäller dock försäkringen för skada som inträffar i hela världen.

D.2.4 FÖRSÄKRINGSBELOPP

Trygg-Hansas åtagande att betala skadestånd, utrednings-*, förhandlings-*, rättegångs-, skiljemanna- och räddningskostnader är vid varje skada begränsat till 10 Mkr. För samtliga skador som inträffar under ett försäkringsår begränsas åtagandet till 20 Mkr, se dock D.2.4.1, D.2.4.2, D.2.4.3 och D.2.4.4.

Vid serieskada anses samtliga skador i serien inträffade vid tidpunkt då den första skadan i serien inträffade, under förutsättning att försäkringen var i kraft, då den första skadan i serien inträffade. Ersättningen för samtliga skador vid serieskada är begränsad till det försäkringsbelopp som gäller för den första skadan.

* Här avses enbart utrednings- och förhandlingskostnader för arbete som utförs av andra än Trygg-Hansas personal.

D.2.4.1 Ansvar enligt personuppgiftslagen

Vid skadeståndsskyldighet för ren förmögenhetsskada och för kränkning i enlighet med reglerna i Dataskyddsförordningen eller 48 § personuppgiftslagen (SFS 1998:204) begränsas ersättningen till 2 mkr per skada.

D.2.4.2 Avfallshantering

Vid skada genom återvinning, sortering, mottagning, omlastning, mellanlagring, deponering, uppläggning, destruktion, förbränning eller annan behandling av avfall är ersättningen begränsad till 5 Mkr per skada och försäkringsår.

D.2.4.3 Oljeskada på annans egendom

Vid oljeskada på annans egendom enligt D.4 är ersättningen begränsad till 1 Mkr per skada och försäkringsår.

D.2.4.4 Ren förmögenhetsskada.

För ren förmögenhetsskada enligt D.5.3 nedan lämnas ersättning med högst 1 Mkr per skada och högst 2 Mkr för samtliga skador som inträffar under ett försäkringsår.

D.2.4.5 Ansvar enligt miljöbalken

Vid ren förmögenhetsskada enligt miljöbalken (SFS 1998:808) begränsas ersättningen till 1 Mkr per skada och högst 2 Mkr för samtliga skador som inträffar under ett försäkringsår.

D.2.5 SJÄLVRISKER

Självriskens är 10 % av prisbasbeloppet vid varje skada.

D.2.5.1 Särskilda självrisker

D.2.5.1.1 Heta arbeten

Vid sakskada som orsakats genom heta arbeten är självrisken 30 % av skadebeloppet, dock lägst 1 och högst 10 prisbasbelopp. Med heta arbeten menas svetsning, skärning, lödning, isolering, takbeläggning, bearbetning med snabbgående verktyg och annat arbete som medför uppvärmning eller gnistbildning.

D.2.5.1.2 Markarbeten

Med ändring av D.2.5 är självrisken 10 % av det totala skadebeloppet för skador som inträffar genom markarbeten och som hänförs till samma entreprenad, dock lägst 0,5 prisbasbelopp och högst 2 prisbasbelopp.

D.2.5.1.3 Ren förmögenhetsskada

Med ändring av D.2.5 är självrisken 1 prisbasbelopp vid varje skada när ersättning lämnas för ren förmögenhetsskada.

D.2.5.1.4 Serieskada

Vid skador som inträffar till följd av ett och samma fel har den försäkrade att svara endast för en självrisk som gäller vid den tidpunkt då första skadan inträffar och försäkringen är i kraft.

D.2.5.1.5 Sprängning

Med ändring av D.2.5 är självrisken 10% av skadebeloppet vid sakskada orsakad av sprängning, dock lägst 0,5 och högst 2 prisbasbelopp.

D.2.6 FÖRSÄKRINGENS OMFATTNING

Försäkringen omfattar försäkrads skadeståndsskyldighet för person- och sakskada enligt allmänna skadeståndsrättsliga regler och enligt allmänna leverensbestämmelser utgivna av branschorganisationen inom den försäkrades verksamhetsområde, förutsatt att dessa avtalats.

Försäkringen omfattar inte åtagande härutöver.

Om denna försäkring inte omfattar en sak- eller personskada omfattar försäkringen inte heller förmögenhetsskada till följd av den undantagna skadan.

Utöver person- och sakskada enligt första stycket omfattar försäkringen även:

- skadeståndsskyldighet för ren förmögenhetsskada och för kränkning av den personliga integriteten i enlighet med reglerna i Dataskyddsförordningen eller 48 § personuppgiftslagen (SFS 1998:204). Dataskyddsförordningen är Europaparlamentets och rådets förordning, EU, 2016/679 av den 27 april 2016.
- försäkrads skadeståndsskyldighet för ren förmögenhetsskada enligt miljöbalken (SFS 1998:808).

Försäkringen omfattar kostnader för skäligen räddningsåtgärder för att begränsa omedelbart förestående eller inträffad skada som kan omfattas av försäkringen. Detta gäller under förutsättning att det inte skäligen hade kunnat begäras att den försäkrade tidigare skulle ha vidtagit åtgärder för att kunna förhindra skadan.

D.2.7 TRYGG-HANSASÅTAGANDE

Framställs mot försäkrad krav på skadestånd som kan omfattas av försäkringen och som överstiger tillämplig självrisk åtar sig Trygg-Hansa gentemot den försäkrade att:

- utreda om skadeståndsskyldighet föreligger
- förhandla med den som kräver skadestånd
- föra försäkrads talan vid rättegång eller skiljemannaförfarande och därvid betala de rättegångs- eller skiljemannakostnader som försäkrad åsamkats eller åläggs att betala och som inte kan utfås av motpart eller annan
- betala det skadestånd som överstiger tillämplig självrisk och som den försäkrade är skyldig att utge.

D.2.8 UNDANTAG

D.2.8.1 Uppsåt, grov vårdslöshet med mera

Försäkringen gäller inte för skada som till någon del orsakats med uppsåt eller grov vårdslöshet av försäkringstagarens företagsledning eller arbetsledning.

Försäkringen gäller inte heller för skada som uppkommer under sådana omständigheter att det för försäkringstagarens företagsledning eller arbetsledning borde ha stått klart att skada med stor sannolikhet skulle komma att inträffa och som de skäligen hade kunnat förhindra.

Vid markarbete gäller försäkringen inte för sådan skada som på förhand kan beräknas komma att inträffa med den tillämpade sprängningsmetoden. Med markarbete avses allt sprängningsarbete samt i övrigt arbete i mark eller grund, såsom schaktning, pålning, packning eller spontning.

D.2.8.2 Produktsäkerhet

Försäkringen gäller inte för skada som orsakas av fel eller brist i levererad produkt, felaktig eller bristfällig information om produkten eller felaktig åtgärd beträffande produkten, om företagsledning eller arbetsledning

- kände till felet eller bristen vid leveransen eller när produkten därefter åtgärdades eller
- skulle ha upptäckt felet eller bristen om undersökningar, provningar eller analyser utförts enligt de normer och principer som allmänt tillämpas inom branschen eller
- åsidosatt lag eller myndighets föreskrift rörande produktsäkerhet.

Med levererad produkt avses lös egendom som försäkrad eller annan för försäkrads räkning satt i omlopp.

D.2.8.3 Ansvar för byggherre och entreprenör

Försäkringen gäller inte för sakskada och ren förmögenhetsskada som den försäkrade kan bli ansvarig för i egenskap av byggherre eller entreprenör enligt miljöbalken eller motsvarande kontraktsrättsliga bestämmelser vid byggnads-, anläggnings- eller installationsarbeten.

Med byggherre avses ägare eller brukare av fastighet för vars räkning entreprenad utförs.

Utan inskränkning av D.2.8.6 tillämpas dock inte undantaget vid skada som den försäkrade är skadeståndsskyldig för i egenskap av byggherre i samband med reparations- eller underhållsarbeten.

D.2.8.4 Fastighetsansvar

Försäkringen gäller inte för skada som den försäkrade kan bli ansvarig för i egenskap av ägare av fastighet eller innehavare av tomträtt.

D.2.8.5 Atomskada eller atomolycka

Försäkringen gäller inte för skada vars uppkomst eller omfattning har samband med atomkärnprocess.

För tillämpning av detta undantag ska atomskada och atomolycka definieras i enlighet med atomansvarighetslagen (SFS 1968:45) eller motsvarande utländsk lagstiftning. Om motsvarande utländsk lagstiftning saknas, ska atomansvarighetslagens definition tillämpas.

D.2.8.6 Miljöskada

Försäkringen gäller inte för skada genom

- förorening av eller annan inverkan på vattendrag, sjöar eller andra vattenområden, grundvatten, luft samt mark, byggnad, anläggning eller anordning
- ändring av grundvattennivån
- buller, skakning, värme, lukt, ljus
- fukt eller kondens
- annan liknande störning.

Undantaget avser inte skada som beror på

- att fel - dock ej fel i planering eller konstruktion eller val av arbetsmetod - tillfälligt begås vid användning, service eller underhåll av byggnad, anläggning eller anordning
- att fel plötsligt och oförutsett uppkommer på byggnad, anläggning eller anordning
- skada som orsakats av produkt som den försäkrade levererat allt under förutsättning att lag, författning eller myndighets föreskrift inte medvetet åsidosatts.

D.2.8.7 Nederbördsskada

Försäkringen gäller inte för skada på grund av översvämning som helt eller till någon del orsakats av nederbörd eller snösmältning såvida inte skadan beror på

- att fel tillfälligt begåtts
- att fel plötsligt och oförutsett uppkommit på byggnad, anläggning eller anordning.

D.2.8.8 Ansvar enligt Trafikskadelagen med mera

Försäkringen gäller inte för skada som den försäkrade – eller någon för vilken han svarar – är ansvarig för i egenskap av ägare, brukare eller förare av

- motordrivet fordon till den del skadan omfattas av Trafikskadelagen eller hade omfattats av trafikförsäkring, om sådan hade tecknats med sedvanliga försäkringsbelopp och villkor som tillhandahålls i det land där skadan inträffat eller i det land där fordonet är registrerat. För skada som inträffar med tillfälligt hyrt motordrivet fordon, det vill säga fordon som vare sig ägs eller leasas av den försäkrade, gäller försäkringen dock till den del skadan inte kan betalas av trafikförsäkring eller annan försäkring
- motordrivet fordon när det används för tävling, träning, övningskörning, uppvisning eller liknande ändamål inom inhägnat tävlingsområde
- skepp och båtar såvitt gäller sakskada till följd av kollision med fasta eller flytande föremål, kassuner, pontoner, pontonkranar, mudderverk eller bogserade föremål
- skepp och båtar vid skada på passagerare eller last som befordras.

Flygansvar

Försäkringen gäller heller inte för skada orsakad av

- luftfartyg, flygplansprodukter, svävare eller hydrokopter
- flygledning, vilket inbegriper flygledares handling eller underlåtenhet samt system, utrustning eller annan produkt som används för flygledning
- lufttrafik, vilket inbegriper men inte är begränsat till på och av flygplats bedrivna verksamheter, vars ändamål är att betjäna lufttrafik
- produkt avsedd för stadigvarande bruk i luftfartyg
- annan produkt samt tjänst som används respektive tillhandahålls vid luftfartygs start och landning.

D.2.8.9 Kontamination under bulktransport

Försäkringen gäller inte för skada som drabbar mottagaren som den försäkrade vållat genom kontamination (sammanblandning av gods) under bulktransport.

D.2.8.10 Skada på egendom som hyrs, transporteras med mera

Försäkringen gäller inte för skada på egendom som den försäkrade eller annan för hans räkning

- hyr, leasar, lånar eller nyttjar
- på grund av särskilt åtagande därom, transporterar, lyfter eller förvarar
- uppför eller nedmonterar, såvitt gäller byggnader eller broar.

Vid skada på lokal som försäkringstagaren hyr för sin verksamhet, under en sammanhängande tid av minst 60 dagar, tillämpas inte undantaget vid skadehändelse som normalt ersätts genom brand- och vattenskadeförsäkring.

D.2.8.10.1 Utvidgat skydd

Det utvidgade skyddet omfattar endast sakskada på angiven egendom. Det utvidgade skyddet omfattar således varken förmögenhetsskada eller ren förmögenhetsskada.

Lånad truck

Försäkringen gäller för skada orsakad med truck eller lastmaskin som försäkrad tillfälligt lånat hos kund i samband med transportuppdrag, för lastning eller lossning av eget fordon och som drabbat utlånarens egendom, se C.13.1d).

D.2.8.11 Låsbyte i samband med förlust av nycklar, nyckelkort, kod eller liknande

Försäkringsskydd lämnas för skälig kostnad att ändra, eller om så erfordras, att byta ut lås eller liknande i fastighet inom Sverige vid skada till följd av förkomna nycklar, nyckelkort, kod eller liknande.

Detta gäller under förutsättning att den försäkrade enligt gällande rätt är skyldig att svara för sådan kostnad. Polisanmälan ska ske och kopia ska på begäran insändas till Trygg-Hansa.

Försäkringsskydd lämnas dock inte om nycklar, nyckelkort, kod eller liknande varit märkta med namn och/eller adress, lämnas kvar i dörr eller om nycklar, nyckelkort, kod eller liknande stulits ur fordon.

Ersättningen är begränsad till sammanlagt 2 prisbasbelopp per skadetillfälle, oavsett antalet fastigheter som berörs av förlusten, om inte annat framgår av försäkringsbrevet.

D.2.8.12 Egen egendom

Försäkringen gäller inte för skada på försäkrads egen egendom.

D.2.8.13 Krav mellan försäkrade

Skada som de försäkrade orsakar varandra ersätts inte.

D.2.8.14 Skada på levererad egendom

Försäkringen gäller inte för skada på egendom som den försäkrade eller annan för hans räkning åtagit sig att uppföra, sälja eller leverera oavsett när skadan inträffar. Försäkringen gäller inte heller för kostnad för hantering eller åtgärd som den försäkrade nedlagt på den levererade egendomen.

Undantaget avser inte skada på tidigare levererad egendom om skadan inträffar till följd av att den försäkrade

- fullgör avtal som inte har samband med det ursprungliga leveransavtalet
- utför underhålls- eller servicearbete efter garantitidens utgång.

D.2.8.15 Arbetsskador/annan försäkring

Försäkringen gäller inte för arbetsskada som kan ersättas genom arbetsskadeförsäkring, social försäkring, annan gällande försäkring eller ersättningsform. Undantaget tillämpas dock inte i den mån lagenlig regressrätt föreligger mot försäkrad.

D.2.8.16 Utebliven effekt

Försäkringen gäller inte för skada genom att levererad kemisk produkt inte förhindrat, avbrutit, främjat eller i övrigt påverkat sådant beräkneligt händelseförlopp eller sådan beräknelig utveckling eller sjukdom som pågår eller skulle ha uppkommit om produkten inte använts.

D.2.8.17 Utfästelse och garanti

Försäkringen gäller inte för skadeståndsskyldighet som grundas på garanti eller utfästelse om skadeståndsskyldighet inte hade förelegat utan garantin eller utfästelsen. Försäkringen gäller dock för ansvar som den försäkrade åtar sig enligt allmänna leveransbestämmelser utgivna av branschorganisation inom den försäkrades verksamhetsområde.

D.2.8.18 Ingrepps- och utbyteskostnader

Om egendom skadas, och skadan inte ersätts av denna försäkring, ersätts inte heller kostnader för åtgärder föranledda av att egendomen måste undersökas, repareras eller bytas ut och att ingrepp därvid måste ske i oskadad egendom.

Dock ersätts hälften av kostnaderna för ingrepp i oskadad egendom som är gemensamma för att undersöka, reparera eller byta ut såväl undantagen som ersättningsbar egendom.

Vad som anges i första och andra styckena beträffande ersättning för ingrepp gäller även för demontering, flyttning eller annan åtkomståtgärd.

D.2.8.19 Återtagande, reparation och räddningskostnad för levererad egendom med mera

Försäkringen gäller inte för kostnader i samband med reklamation, återtagande, reparation, återställande, utbyte, borttagande eller indragning av levererad egendom med mera.

Försäkringen gäller inte heller för räddningskostnader eller andra kostnader till följd av att levererad egendom befaras förorsaka skada.

D.2.8.20 Rådgivande verksamhet

Försäkringen gäller inte för skada uppkommen till följd av fel eller brist i utredningar, besiktningar, beskrivningar, beräkningar, ritningar, råd eller anvisningar som lämnats i yrkesmässigt rådgivande verksamhet.

D.2.8.21 Böter, viten och straffskadestånd (punitive damages)

Försäkringen gäller inte för böter och viten eller för straffskadestånd (punitive damages) eller annan liknande ersättning med karaktär av straffskadestånd.

Försäkringen gäller inte heller för ersättningsanspråk som har sin grund i böter och viten eller straffskadestånd.

D.2.8.22 Asbest med mera

Försäkringen gäller inte för skador som direkt eller indirekt orsakats av eller har samband med asbest, formaldehyd, PCB (Polyklorerade bifenyler), EMF (Elektromagnetiska fält) eller tobak.

D.2.8.23 Krig eller upplopp

Försäkringen gäller inte för skada vars uppkomst eller omfattning direkt eller indirekt orsakats av eller står i samband med krig, oavsett krigsförklaring avgetts, krigsliknande händelse, inbördeskrig, revolution, uppror, eller upplopp, nationalisering, konfiskation, rekvisition eller förstörelse av eller skadegörelse på egendom genomförd av eller på order av någon regering eller nationell eller lokal myndighet.

D.2.8.24 Läkemedel med mera

Försäkringen gäller inte för skada orsakad av

- diethylstilboesterol (DES)
- kemiska abortframkallande preparat
- läkemedel
- oxychinolin
- preventivmedel
- silikonbaserade implantat

- tobaksprodukter eller
- vacciner

D.2.8.25 HIV/AIDS

Försäkringen gäller inte för skada som orsakats av HIV eller därav föranledda sjukdomar, till exempel AIDS.

D.2.8.26 Terrorism

Försäkringen gäller inte för person- eller sakskada, som direkt eller indirekt helt eller delvis orsakats av terrorhandling*),

- som innebär spridning eller användning av biologiska, kemiska eller radioaktiva ämnen
- som riktas mot eller drabbar evenemang som samlar eller är avsett att samla fler än 10 000 deltagare
- under försäkring för allmänt ansvar tecknad av vattenverk som försörjer fler än 10 000 abonnenter eller av ägare eller brukare av fördämning som är högre än 7,5 meter
- under försäkring för allmänt ansvar tecknad av ägare eller brukare av Centralstationen i Köpenhamn, Stockholm, Oslo och Helsingfors och för ägare eller brukare av följande flygplatser: Kastrup, Arlanda, Gardemoen, Vantaa och Keflavik.

*) med terrorhandling avses handling som innebär användning och/eller bruk av våld eller maktmedel eller hot därom, som begås av individ/er eller grupp av individer, oavsett om handlingen begås för egen räkning, i samröre med eller på uppdrag av organisation/er eller regering/ar och vars syfte/n eller skäl är politiska, religiösa, ideologiska och/eller etniska och där handlingens avsikt är att sätta skräck i befolkning eller grupp av individer eller tvinga regering/ar, myndighet/er eller organisation/er att genomföra eller avstå från att genomföra viss åtgärd eller på annat sätt påverka deras agerande eller beslut.

D.2.8.27 Offshoreanläggning

Försäkringen gäller inte för ägare eller operatör av offshoreanläggning/installation.

D.2.8.28 Kemiska produkter

Försäkringen gäller inte för skada genom kemiska produkter, såvida inte tillverkning av kemiska produkter motsvarar högst 10 % av försäkrads årsomsättning. Undantaget gäller inte om försäkring meddelas på "claims made" villkor.

D.2.8.29 Blodbanker

Försäkringen gäller inte för blodbanker. Undantaget gäller inte för sjukhus, kliniker eller liknande som normalt använder blod i sin verksamhet.

D.2.8.30 Förorening

Försäkringen gäller inte för

- kostnad för efterbehandling av föroreningsskada eller avhjälpande av allvarlig miljöskada eller kostnad för räddningsåtgärd, som försäkrad enligt bestämmelser i miljöbalken 10 kapitlet eller annan lagstiftning som bygger på EU:s miljödirektiv 2004/35/EG åläggs att betala eller vidta eller, som försäkrad haft för att efterbehandla föroreningsskada eller avhjälpa allvarlig miljöskada eller
- ersättningskrav som framställs mot försäkrad av annan som åsamkats kostnad enligt ovan.

D.2.9 ÅTGÄRDER VID SKADA

D.2.9.1 Anmälan

Då skada befaras eller har inträffat, ska den försäkrade så snart som möjligt underrätta Trygg-Hansa om det inträffade och själv vidta de åtgärder som är nödvändiga för att avvärja eller begränsa skada.

Den försäkrade ska följa de föreskrifter Trygg-Hansa lämnar med anledning av skadan.

Den försäkrade ska medverka vid skadeutredningen.

Underlåtenhet att medverka kan medföra att försäkringsersättningen jämkas eller bortfaller helt. Hänsyn tas till den betydelse underlåtenheten haft för skadebedömningen. Trygg-Hansa ska alltid beredas tillfälle att utföra besiktning.

D.2.9.2 Bevakning av regressrätt

När ersättningsskyldighet åligger eller kan antas komma att åligga tredje man, ska den försäkrade vidta erforderliga åtgärder för bevarande av Trygg-Hansas oinskränkta regressrätt. Underlåtenhet att bevaka regressrätt kan medföra att försäkringsersättningen jämkas eller bortfaller helt.

D.2.9.3 Skiljedomsförfarande eller rättegång

Föranleder skadan skiljedomsförfarande eller rättegång, åligger det den försäkrade att utan uppskov underrätta Trygg-Hansa om detta. Trygg-Hansa har rätt att utse rättegångsombud. Sedan dom meddelats ska den omedelbart tillställas Trygg-Hansa. Trygg-Hansa har rätt att avgöra om domen ska överklagas.

Om den försäkrade inte iakttar vad som sagts, kan domen inte åberopas som grund för fastställande av Trygg-Hansas ersättningsskyldighet.

D.3 Oljeskadeförsäkring på egen egendom (ingår i Ansvarsförsäkring för verksamheten)

Oljeskadeförsäkring på egen egendom ingår om det anges på försäkringsbrevet.

D.3.1 OMFATTNING

Med förbehåll som anges i D.2.1.1 gäller försäkringen för skada som uppstår genom oberäknad utströmning av brandfarlig vätska (till exempel olja) från fordon eller cistern och som drabbar egendom tillhörig försäkrad. Som egendom räknas även mark, grundvatten, vattentäkt, vattendrag, sjö eller annat vattenområde. Med cistern menas behållare med volym av högst 10 000 l, belägen utomhus ovan jord utan anslutning till oljepanna eller liknande. Med brandfarlig vätska menas brandfarlig vätska enligt Förordning (2010:1075) om brandfarliga och explosiva varor.

D.3.2 FÖRSÄKRINGEN GÄLLER INTE FÖR

- skada på cistern eller rörsystem
- utrunnen brandfarlig vätska
- skada till följd av normalt och beräknligt spill
- skada i den mån ersättning kan utgå genom brand-, vatten-, ansvars- eller cisternförsäkring eller enligt Trafikskadelagen.
- skada på fordonet.

D.3.3 SÄKERHETSFÖRESKRIFT

Föreskrift utfärdad av myndigheter i avsikt att förebygga eller begränsa skada ska följas.

Om säkerhetsföreskriften inte följs

Ersättningen kan minskas eller helt utebli. Regler om nedsättning av ersättningen finns i G.4.4 Brott mot säkerhetsföreskrifter.

D.3.4 FÖRSÄKRINGSBELOPP

Försäkringsbeloppet är högst 100 000 kr per skada.

Försäkringsbeloppet för SÅ/ME-medlem är högst 200 000 kr per skada.

D.3.5 SJÄLVRISK

Självriskan är 10 % av prisbasbeloppet vid varje skada.

D.4 Oljeskada på annans egendom (ingår i Ansvarsförsäkring för verksamheten)

Försäkringen gäller för skadeståndsskyldighet som kan åläggas försäkrad på grund av oljeskada på hyrd, lånad eller nyttjad egendom genom utströmning av brandfarlig vätska (till exempel olja) från försäkrat fordon, eller cistern ägd eller disponerad av försäkringstagaren. .

För SÅ/ME-medlem gäller vid skada upp till 1 prisbasbelopp försäkringen även om skadeståndsskyldighet inte föreligger.

Med cistern menas i denna bestämmelse behållare med volym av högst 10 000 l, belägen utomhus ovan jord utan anslutning till oljepanna eller liknande.

Med brandfarlig vätska menas brandfarlig vätska enligt Förordning (2010:10775) om brandfarliga och explosiva varor.

D.4.1 FÖRSÄKRINGSBELOPP

Se D.2.4.3

D.4.2 SJÄLVRISK

Se D.2.5

D.4.3 UNDANTAG

Försäkringen gäller inte för

- a) skada på cistern eller rörsystem
- b) utrunnen brandfarlig vätska
- c) skada till följd av normalt och beräkneligt spill
- d) skada i den mån ersättning kan lämnas genom brand-, vatten- eller cisternförsäkring eller enligt Trafikskadelagen.

D.4.4 SÄKERHETSFÖRESKRIFTER

Föreskrifter från myndighet, som har för avsikt att förebygga eller begränsa skada, ska följas.

Om säkerhetsföreskriften inte följs

Ersättningen kan minskas eller helt utebli. Regler om nedsättning av ersättningen finns i G.4.4 Brott mot säkerhetsföreskrifter.

D.5 Egendomsförsäkring för företag

D.5.1 OMFATTNING

Försäkringen gäller för egendom som försäkringstagaren äger, disponerar enligt hyreskontrakt eller lånar.

D.5.2 FÖRSÄKRAD EGENDOM

Försäkringen gäller för plötslig och oförutsedd skada på eller förlust av försäkrad egendom bestående av

- a) kontorsinventarier och ledningar som inte är att anse som byggnad
- b) förbrukningsartiklar såsom bränsle och smörjmedel
- c) reservdelar till försäkrat fordon
- d) verktyg och redskap
- e) utrustning för kontor och lagerlokal
- f) ritningar, arkivalier och datainformation

D.5.3 GILTIGHETSOMRÅDE

Försäkringen gäller

- inom Norden i försäkringstagarens ordinarie kontor eller garage för försäkrat fordon
- inom Gröna kort-området i fordonet

D.5.4 UNDANTAG

Försäkringen gäller inte för skada som består i

- a) gradvis förändring eller annan långtidspåverkan
- b) förslitning, utmattning, förbrukning, svinn, diffusion eller fortgående sprickbildning
- c) erosion, kavitation, korrosion/oxidation
- d) förlust av egendom som glömts, förlagts eller tappats bort
- e) olovligt brukande, förskingring, olovligt förfogande eller bedrägeri
- f) att information på datamedia, blir obrukbar eller förlorats till följd av tillverkningsfel eller brist hos datamedia, felhantering, felprogrammering eller liknande
- g) den del som kan utgå från annan objektsförsäkring eller garanti.

D.5.5 FÖRSÄKRINGSBELOPP

Försäkringsbeloppet är högst 1 prisbasbelopp per företag vid varje skadetillfälle.

För SÅ/ME-medlem är försäkringsbeloppet högst 3 prisbasbelopp per företag vid varje skadetillfälle.

D.5.6 ALLMÄNNA SÄKERHETSFÖRESKRIFTER

1. Egendomen ska tas om hand på ett efter omständigheterna tillfredställande sätt så att den inte stjäls, går förlorad eller skadas. Hur högt kraven ställs beror bland annat på egendomens art och värde. Om säkerhetsföreskrifterna åsidosätts kan ersättningen sättas ned.
2. Vidare gäller som säkerhetsföreskrift att bestämmelser i lag, annan författning eller föreskrift meddelad av myndighet som är till för att förhindra eller begränsa skada ska följas.
3. Lämnade anvisningar från tillverkare, leverantör eller installatör ska följas.

D.5.6.1 Säkerhetsföreskrifter för stöld

D.5.6.1.1 Försäkringstagarens ordinarie kontor och depå

Dörrar

Ytterdörrar ska låsas.

Fönster

Fönster ska stängas och reglas.

D.5.6.1.2 Krav vid stöld ur försäkrat fordon

Fordonet ska låsas enligt punkten C.4.4. Säkerhetsföreskrifter (Stöld).

Om säkerhetsföreskrifterna inte följs

Ersättningen kan minskas eller helt utebli. Regler om nedsättning av ersättningen finns i G.4.4 Brott mot säkerhetsföreskrifter.

D.5.7 SJÄLVRISK

Självriskan är 20 % av prisbasbeloppet.

D.5.8 RÖJNINGSKOSTNAD

I samband med skada som omfattas av Egendomsförsäkring för företag lämnas även ersättning för röjningskostnad (rivning, röjning, sanering, borttransport, destruktion samt deponering).

Ersättning lämnas endast för röjningskostnad avseende försäkrad egendom och endast för kostnad som uppkommer inom 12 månader från skadetillfället.

Röjningskostnad som understiger självrisk enligt C.10.7 ersätts inte.

D.5.9 FÖRSÄKRINGSBELOPP

Trygg-Hansas åtagande att betala röjningskostnader är, vid varje skada begränsat till 1/2 prisbasbelopp.

D.6 Ansvar vid entreprenad (ingår i Ansvarsförsäkring för verksamheten för maskindrivna fordonskranar)

Med tillämpning av D.2 Ansvarsförsäkring för verksamheten gäller försäkringen med följande kompletteringar och ändringar.

D.6.1 FÖRSÄKRINGSBELOPP

Se D.2.4

D.6.2 SJÄLVRISK

Se D.2.5

D.6.3 FÖRSÄKRINGENS OMFATTNING

Trygg-Hansas åtagande

Med komplettering av D.2.6 (Försäkringens omfattning), omfattar försäkringen skadeståndsskyldighet som den försäkrade kan bli ansvarig för i egenskap av entreprenör:

- enligt allmänna skadeståndsrättsliga regler (produktansvar och ansvar för miljöskada inkluderat),
- som följer av byggarbetsplatsmiljösamordningsansvaret för utförande av byggnads- eller anläggningsarbete enligt 3 kap 6 § arbetsmiljölagen (1977:1160) och som den försäkrade enligt avtal övertagit från byggherren.

Anmärkning: Med miljöskada i detta villkor avses såväl person- och sakskada som ren förmögenhetsskada enligt miljöbalken (1998:808) eller andra grannelagsrättsliga regler.

Markarbete

Vid skada genom markarbeten tillämpas inte undantagen D.2.8.3 (Ansvar för byggherre och entreprenör) och D.2.8.6 (Miljöskada). Vid skada som består i eller är en följd av förändring av grundvattennivån gäller försäkringen dock endast om följande förutsättningar är uppfyllda:

- att skadan plötsligt och oförutsett inträffar inom två år efter utförandet av markarbetet
- att nödvändiga undersökningar utförts för att före markarbetets genomförande fastställa grundvattennivån
- att under markarbetets gång grundvattennivåns förändringar följts samt nödvändiga åtgärder för att förebygga skada vidtagits.

Anmärkning: Med markarbete i detta villkor avses allt sprängningsarbete samt i övrigt arbete i mark eller grund, såsom schaktning, pålning, packning och spontning.

Egen regi

Vid skada genom markarbete tillämpas undantagen i D.2.8.3 (Ansvar för byggherre och entreprenör) och D.2.8.6 (Miljöskada) om försäkringstagaren utför arbeten i egen regi.

Annan skada

Vid annan skada än skada genom markarbeten upphävs undantagen D.8.3 (Ansvar för byggherre och entreprenör) och D.2.8.6 (Miljöskada), om skadan beror på att fel tillfälligt begås av den försäkrade i egenskap av entreprenör vid utförande av arbetena.

Ren förmögenhetsskada

Försäkringen omfattar även skadeståndsskyldighet för ren förmögenhetsskada för vilken den försäkrade kan bli ansvarig

- enligt miljöbalken eller andra grannelagsrättsliga regler om skadan uppkommer plötsligt och oförutsett eller beror på att fel tillfälligt begås av den försäkrade i egenskap av entreprenör.
- enligt ABS (Allmänna bestämmelser för Småhusentreprenad där enskild konsument är beställare) och konsumenttjänstlagen (1985:716). Försäkringen gäller dock inte för kostnad som är en följd av försening i leverans.

Anmärkning: Med ren förmögenhetsskada förstås ekonomisk skada som uppkommer utan samband med att någon lider person- eller sakskada.

D.6.4 SÄKERHETSFÖRESKRIFTER

Med säkerhetsföreskrift avses i 4 kap 6 § 2 st försäkringsavtalslagen (2005:104) en föreskrift om vissa bestämda handlingssätt eller anordningar som är ägnade att förebygga eller begränsa skada eller om vissa bestämda kvalifikationer hos den försäkrade eller dennes anställda eller andra medhjälpare.

Vilka som ska följa säkerhetsföreskrifterna

Den försäkrade svarar gentemot Trygg-Hansa för att säkerhetsföreskrifterna följs av

- den försäkrades företagsledning
- övriga anställda hos den försäkrade
- entreprenörer och andra uppdragstagare som anlitas av den försäkrade
- annan som har att tillse att föreskriften följs.

Säkerhetsföreskrifter vid markarbete

Markarbeten ska anpassas till förhållandena på arbetsplatsen samt till byggnader, anläggningar och annan egendom i grannskapet. Härvid ska av myndighet utfärdade bestämmelser och

anvisningar, bl a Polistillstånd, Arbetarskyddsstyrelsens föreskrifter, Boverkets Byggregler, Svensk Standard SS 460 48 60 (Vibrationer och stöt - Syneförrättning – Arbetsmetod för besiktning av byggnader och anläggningar i samband med vibrationsalstrande verksamhet), SS 460 48 66 (Vibrationer och stöt - Riktvärden för sprängningsinducerade vibrationer i byggnader), SS 02 52 10 (Vibrationer och stöt - Sprängningsinducerade luftstövågor – Riktvärden för byggnader) iakttagas.

Föreligger risk för skador genom markskakning, exempelvis vid sprängning, pålning, spontning, packning eller schaktning i tjälad mark, ska vibrationsmätning utföras. Vibrationsmätningens protokoll ska därvid upprättas.

Vid sprängning ska sprängjournal föras över varje salva. I sprängjournalen ska utöver tidpunkt för sprängning antecknas tekniska data om sprängningen, såsom uppgifter om laddningsmängder, antal borrhål, sprängkapselintervall och tändföljd.

Innan markarbeten påbörjas ska besiktning (syneförrättning) ske av den egendom i grannskapet som enligt erfarenhet löper risk att skadas. Härvid ska även provtryckning av skorstensstock utföras av behörig person. Efter markarbetenas avslutande ska egendomen utan dröjsmål efterbesiktigas.

D.5.4.1 Påföljd när säkerhetsföreskrift inte följts

Eftersätts kraven på besiktning, gäller försäkringen endast om försäkringstagaren genom tillförlitlig utredning kan bevisa att skadan uppkommit som en följd av markarbetet.

Enligt 8 kap 12 § försäkringsavtalslagen (2005:104), är försäkringsbolaget fritt från ansvar när en säkerhetsföreskrift inte följts om inte åsidosättandet kan antas saknat betydelse för skadan. Kan den försäkrade göra antagligt att skadan delvis skulle ha inträffat oavsett om säkerhetsföreskriften följts lämnas ersättning i denna del.

D.7 Lyftansvarsförsäkring

Lyftansvar ingår om detta anges på försäkringsbrevet.

D.7.1 NÄR FÖRSÄKRINGEN GÄLLER

Försäkringen börjar:

- vid lyft då lyftanordning anbringats på godset för arbetets omedelbara påbörjande.
- för lyft då krok, kätting, wire eller dylikt fastsatts på godset för arbetets omedelbara påbörjande.

Försäkringen fortsätter under lyftet och/eller transport och upphör:

- vid lyft när godset placerats på avsedd plats av lyftanordningen* och befriats från lyftanordning.
- vid lyft då godset landats och befriats eller skulle ha befriats från lyftanordningen eller

- då kranen lämnats obemannad.

*fast monterad kran på fordonet

D.7.2 OMFATTNING

Försäkringen gäller för skada på eller förlust av gods som försäkringstagaren eller dennes arbetstagare orsakar i tjänsten, enligt särskilt åtagande, lyfter.

För skada på gods som lyfts omfattar försäkringen skadeståndsskyldighet enligt allmänna skadeståndsrättsliga regler och enligt allmänna leveransbestämmelser utgivna av branschorganisation inom försäkringstagarens verksamhetsområde. Ersättningskyldighet enligt annat åtagande omfattas inte av försäkringen.

Trygg-Hansa åtager sig dessutom att, vid skadeståndskrav som kan omfattas av försäkringen och som överstiger självrisken:

- utreda om skadeståndsskyldighet föreligger.
- förhandla med den som kräver skadestånd.
- föra försäkringstagarens talan vid rättegång eller skiljemannaförfarande och därvid betala de rättegångs- eller skiljemannakostnader som försäkringstagaren åsamkas eller åläggs att betala och som inte kan erhållas av motpart eller annan.
- betala det skadestånd som försäkringstagaren är skyldig att utge.

Försäkringen omfattar även kostnader för skäligen räddningsåtgärder som vidtagits för att begränsa en omedelbart förestående eller redan inträffad skada som kan omfattas av försäkringen. Dessa kostnader ersätts inte om det skäligen hade kunnat begäras att försäkringstagaren redan tidigare skulle vidtagit åtgärder för att förhindra skadan.

D.7.3 UNDANTAG

Försäkringen gäller inte för:

- skada som försäkringstagaren eller anställd orsakar genom grov vårdslöshet eller uppsåt.
- skada som är en följd av skakning, buller, värme, lukt, ljus eller annan liknande händelse i samband med lyft eller transport.
- skada på försäkringstagarens egendom.
- ren förmögenhetsskada med vilket förstås ekonomisk skada som uppkommit utan samband med någon person- eller sakskada.
- skada på annan egendom än den som lyfts eller transporteras.
- viten eller böter av något slag.
- ränteförlust, förlust av marknad, förlorad handelsvinst eller annan indirekt förlust.

D.7.4 ERSÄTTNINGSGREGLER

Det åligger försäkringstagaren att styrka värdet på det gods som utsatts för förlust eller skada.

Försäkringstagaren ska biträda Trygg-Hansa vid fastställandet av sitt ansvar.

Ersättning för skada på eller minskning av gods beräknas efter godsets fakturavärde, om det ej visas att marknadspriset för eller det gängse värdet av gods av samma slag och beskaffenhet vid tiden och på platsen för den försäkrades omhändertagande av godset varit ett annat.

Ersättning för skada på gods lämnas med det belopp som motsvarar värdeminskningen. Har Trygg-Hansa betalat ersättning för skada eller förlust övergår från försäkringstagaren till Trygg-Hansa den rätt han kan ha att av annan kräva ersättning för skadan.

D.7.5 FÖRSÄKRINGSBELOPP

Vid skada på egendom som försäkrad, eller för hans räkning annan person, lyfter lämnas för lastbilsförsäkring vid varje skada ersättning med högst 5 prisbasbelopp. För samtliga skador som inträffar under ett försäkringsår lämnas ersättning med högst 2 Mkr per företag.

SÅ/ME-medlem

Vid skada på egendom som försäkrad, eller för hans räkning annan person, lyfter lämnas för SÅ-lastbilsförsäkring vid varje skada ersättning med högst 10 prisbasbelopp. För samtliga skador som inträffar under ett försäkringsår lämnas ersättning med högst 4 Mkr per företag.

D.7.6 SJÄLVRIK

Självrisken är 10 % av prisbasbeloppet

D.8 Avbrottsförsäkring fordon

Avbrottsförsäkring fordon ingår om detta anges på försäkringsbrevet.

D.8.1 OMFATTNING

D.8.1.1

Ersättning lämnas om försäkrat fordon inte kunnat användas på grund av

- a) ersättningsbar brand- eller stöldskada
- b) ersättningsbar vagnskada, dock endast om skadekostnaden överstiger självrisken och försäkringen omfattar vagnskademomentet.

Därutöver lämnas ersättning vid plötslig oförutsedd skada i antingen fordonets motor eller kraftöverföring genom bräckage, skärning eller sprickbildning förutsatt att fordonet vid skadetillfället inte körts mer än 750 000 km.

Med motor menar vi motor med innehåll dvs motorblocket, topplock, kolvar, vevaxlar och lager. Med kraftöverföring menar vi växellåda, kardanaxel/drivaxel och differentialen/bakväxel.

- Med bräckage menar vi att något i motorn brutits sönder/gått av, delat sig.
- Med skärning menar vi att tex en kolv/lager har skurit eller att det blivit ett jack eller repor i kolven/lagret.
- Med sprickbildning menar vi att det har uppstått/blivit en spricka.

D.8.1.2 Skada på lastbil

Kan i Trygg-Hansa försäkrad släpvagn inte utnyttjas på grund av ersättningsbar skada på lastbil enligt D.8.1.1 lämnas avbrottsersättning för båda fordonen. Detta förutsätter dock att avbrottsförsäkring ingår i försäkringen för släpvagnen och att båda fordonen är försäkrade i Trygg-Hansa av samma försäkringstagare.

D.8.1.3 Skada på släpvagnen

Kan i Trygg-Hansa försäkrad lastbil inte utnyttjas på grund av ersättningsbar skada på släpvagn enligt D.8.1.1 lämnas avbrottsersättning för lastbilen med hälften av det belopp som anges i D.8.3. Detta förutsätter dock att avbrottsförsäkring ingår i försäkringen för lastbilen och att båda fordonen är försäkrade i Trygg-Hansa av samma försäkringstagare.

D.8.1.4 Skada på aggregat

Kan i Trygg-Hansa försäkrad lastbil inte utnyttjas på grund av ersättningsbar skada på aggregat enligt D.8.1.1 lämnas avbrottsersättning under förutsättning att lastbilen inte kunnat användas och lastbilens mätarställning är helt oförändrad under avbrottstiden.

D.8.2 UNDANTAG

Ersättning lämnas inte

- a) om försäkringstagaren får stilleståndsersättning från trafikförsäkringen, annan skadeståndersättning eller ersättning för inkomstförlust på grund av personskada, annat än då avbrottsersättningen är högre. I sådant fall betalas mellanskillnaden.
- b) när ditt fordon före skadetillfället var avställt eller var belagt med körförbud.
- c) för drivmedel, färjetransporter, vägavgifter eller liknande.
- d) på grund av köld, väta eller korrosion/oxidation.

D.8.3 ERSÄTTNINGSBELOPP

Ersättning lämnas med nedanstående belopp per arbetsdag.

- Lastbil – nedanstående tabell gäller för Företagsägd och Yrkesmässig verksamhet.
- Släp – nedanstående tabell gäller med 50 % lägre ersättning.

Antal dagar	A1	A2	A3	A4
1-15 dagar	1.500 kr	2.500 kr	3.500 kr	4.500 kr
16-60 dagar	1.500 kr	1.500 kr	2.100 kr	2.700 kr

D.8.4 KARENS

Med karenstid menas att ersättning inte lämnas under viss tid (karenstid). Denna räknas från och med första arbetsdagen efter skadedagen, eller från och med första reparationsdagen om fordonet kunnat användas trots skadan.

Karenstiden är 2 arbetsdagar.

Karenstiden för SÅ-medlem är 1 arbetsdag.

Om fordonet, vid stöld av hela fordonet, var utrustat med elektronisk startspärr eller spårsändare och dessa var i funktion vid stöldtillfället gäller försäkringen utan karenstid.

D.8.5 ERSÄTTNINGSTID

Ersättning lämnas under skälig reparationsstid högst 60 arbetsdagar karenstiden oräknad. Som arbetsdag räknas helgfri måndag-fredag då fordonet inte kunnat användas. Ersättning kan lämnas för lördag, söndag och helgdag om försäkringstagaren styrker att betalt arbete skulle ha utförts med fordonet sådan dag. Ersättning lämnas inte för dag som förlorats på grund av dröjsmål eller annan underlåtenhet från försäkringstagarens sida.

Sker ej reparation av skadat fordon lämnas ersättning för beräknad reparationsstid, dock högst den tid som kan anses rimlig för anskaffande av likvärdigt fordon (högst 60 dagar).

Vid stöld av fordonet gäller

- att ersättning lämnas för den tid fordonet är borta (högst 60 arbetsdagar).
- att ersättning dessutom lämnas för den tid som anses rimlig för att skaffa annat likvärdigt fordon, eller för att reparera återfunnet fordonet.

Allt ska rymmas inom ersättningstiden 60 arbetsdagar.

D.9 Sjukavbrottsförsäkring

Sjukavbrottsförsäkring ingår om detta anges på försäkringsbrevet.

Av försäkringsbrevet framgår vilka personer som omfattas av försäkringen. Sådan person omfattas av försäkringen längst t o m det försäkringsår under vilket denne fyller 65 år.

D.9.1 VEM FÖRSÄKRINGEN GÄLLER FÖR

Försäkringen gäller för försäkringstagaren.

D.9.2 NÄR FÖRSÄKRINGEN GÄLLER

Försäkringen gäller för avbrott som uppstår under ansvarstiden, till följd av den försäkrade personens arbetsoförmåga eller dödsfall samt vid vård av sjukt barn, som inträffar under den tid försäkringen är i kraft.

D.9.2.1 Ansvarstid

Försäkringen gäller under ansvarstiden som vid

- arbetsoförmåga är 9 månader
- dödsfall är 3 månader.

Ansvarstiden räknas från den dag arbetsoförmåga uppstår eller dödsfall inträffar. Vid vård av sjukt barn gäller att ansvarstiden vid varje skadefall räknas från den första dagen som den försäkrade personen får tillfällig föräldrapenning för vård av barn.

Om försäkrad person under ansvarstiden drabbas av flera sjukdomsfall med samma symtom räknas dessa som ett skadefall. Ansvarstiden utgör även i sådant fall 9 månader och räknas från den dag arbetsoförmågan först inträffade. Om personen har varit symtom- och behandlingsfri mer än 12 månader i följd och därefter åter drabbas av sjukdomsfall med samma symtom anses däremot ett nytt skadefall ha inträffat. Ny ansvarstid ska då tillämpas.

Vid arbetsoförmåga till följd av vård av sjukt barn gäller att fler sjukdomsfall med samma symtom räknas som ett skadefall. Om barnet varit helt symptom- och behandlingsfritt i mer än 6 månader, anses däremot ett nytt skadefall ha inträffat. Ny ansvarstid ska då tillämpas.

D.9.3 VAD FÖRSÄKRINGEN GÄLLER FÖR

Försäkringen gäller för

- genom arbetsoförmåga eller dödsfall, uppkommet bortfall av bidrag till rörelsens fasta kostnader
- genom arbetsoförmåga eller dödsfall, uppkomna merkostnader för anlitan av vikarie.

D.9.4 KARENS

Karenstiden är 30 dygn under vilken ersättning inte lämnas. Vid arbetsförmåga till följd av vård av sjukt barn räknas karenstiden från den första dag som den försäkrade får tillfällig föräldrapenning. Vid dödsfall tillämpas ingen karenstid.

Nytt skadefall anses ha inträffat om den försäkrade personen varit symtom- och behandlingsfri mer än 12 månader i följd och åter drabbas av sjukdomsfall med samma symtom. Ny karenstid ska då tillämpas.

D.9.5 FÖRSÄKRADE SKADEHÄNDELSER

Försäkringen gäller för försäkrad verksamhet genom att försäkrad person drabbas av

- arbetsförmåga som varat mer än 30 dagar i sträck eller dödsfall orsakad av sjukdom, skada eller kroppsfel där symptomen inte visat sig före försäkringens tecknande.

Försäkringen gäller också om den försäkrade delvis uppstår sjuk- eller aktivitetsersättning, drabbas av arbetsförmåga eller avlider i annan sjukdom än den ersättningen avser.

D.9.5.1 Undantag

- Försäkringen gäller inte för sådan arbetsförmåga som kunde förutses vid försäkringens tecknande.
- Försäkringen gäller inte vid arbetsförmåga som uppstår inom två år från försäkringens teckningsdag och som beror på psykiska sjukdomar/besvär, trötthetssyndrom, utbrändhet/ stressreaktion, elöverkänslighet, kroniska smärttillstånd, myalgier, fibromyalgi eller tinnitus.
- Försäkringen gäller inte vid arbetsförmåga som försäkrad person orsakat genom grov vårdslöshet eller till någon del orsakat med uppsåt.
- Försäkringen gäller inte om arbetsförmågan eller dödsfallet beror på utförande eller medverkan till uppsåtlig brottslig handling som enligt svensk lag kan leda till fängelse.
- Försäkringen gäller inte vid självmord, eller självmordsförsök, inom tre år från det försäkringen trädde i kraft. Försäkringen gäller dock om den försäkrade personen var i sådant sinnestillstånd som förutsätts för strafffrihet enligt 30 kapitlet 6§ Brottsbalken.
- Försäkringen gäller inte vid arbetsförmåga eller dödsfall som beror på missbruk av alkohol, andra berusningsmedel, läkemedel eller narkotiska preparat.
- Försäkringen gäller inte för skada som kan ersättas genom trafikförsäkring eller annan försäkring.
- Försäkringen gäller inte vid arbetsförmåga vars uppkomst eller omfattning direkt eller indirekt orsakats av eller står i samband med krig, krigsliknande händelse, inbördeskrig, revolution, uppror eller upplöpp.

- i) Försäkringen gäller inte vid arbetsoförmåga vars uppkomst eller omfattning direkt eller indirekt har samband med atomkärnprocess, till exempel kärnklyvning, kärnsammansmältning eller radioaktivt sönderfall.

D.9.6 ERSÄTTNINGSGREGLER

Försäkringen gäller vid avbrott i verksamheten på grund av försäkrad persons arbetsoförmåga eller dödsfall.

D.9.6.1 Högsta ersättningsbelopp

Av försäkringsbrevet framgår vilket av följande ersättningsalternativ försäkringen gäller med. Varje alternativ motsvarar visst ersättningsbelopp per kalenderdag, uttryckt i procent av prisbasbeloppet, enligt nedanstående uppställning.

Ersättningsalternativ	Högsta ersättningsbelopp
Alternativ 1	1,1 % per dag
Alternativ 2	2,2 % per dag
Alternativ 3	3,3 % per dag
Alternativ 4	4,4 % per dag

Förutsättningen för att full ersättning ska utgå är att fordonet under avbrottsperioden är avställt i Vägtrafikregistret.

Fordon som inte är avställt beaktas som använt i verksamheten. I fall då fordonet inte är avställt ska, vid bestämmande av ersättningsbeloppets storlek, hänsyn tas till förhållandet mellan genomsnittlig omsättning per dag under avbrottsperioden och genomsnittlig omsättning per dag under de tolv senaste månaderna före avbrottet.

Ersättning lämnas dock med högst 90 % av annars utgående ersättningsalternativ/ersättningsbelopp.

Om försäkringstagaren kan styrka att fordonet under avbrottsperioden endast använts för privat bruk, ska dock full ersättning lämnas.

D.9.6.2 Merkostnad

Enskild

Om den försäkrade och försäkringstagaren är samma person lämnas ersättning med skillnaden mellan vikarie utbetald lön (inklusive lönebikostnader, resor och traktamente) och den försäkrades egen lön enligt uppgift till försäkringskassan, lönebikostnader, resor och traktamente.

Aktiebolag

Ersättning lämnas med skillnaden mellan till vikarie utbetald lön (inklusive lönebikostnader, resor och traktamente) och motsvarande kostnader för den arbetsoförmögne.

Merkostnader för anlitad vikarie ska verifieras och ersättning lämnas med högst det belopp som skulle ha utbetalats enligt D.9.6.1.

D.9.6.3

Rätten till ersättning inträder efter karensens utgång och gäller under ansvarstiden, dock längst till dess att

- arbetsoförmågan upphört eller
- ordinarie ersättare anställts som inbringar täckning motsvarande den försäkrades andel av rörelsens fasta kostnader eller
- den försäkrade rörelsen avyttras eller avvecklats eller
- den försäkrade personens anställning upphört eller
- om fordonet säljs kan ersättning endast betalas för kvarvarande fasta kostnader i rörelsen.

D.9.6.4

Påverkar andra faktorer (till exempel säsongs-, marknads- och konjunkturmässiga) än arbetsoförmågan eller dödsfallet skadans storlek, reduceras försäkringsersättningen i motsvarande grad. Försäkringstagaren ska vid anmodan visa att sådana andra faktorer inte föreligger.

D.9.6.5

Om försäkrad person är delvis arbetsoförmögen och erhåller reducerad ersättning från försäkringskassan reduceras försäkringsersättningen i motsvarande grad.

D.9.6.6

Om det av utredning framgår att försäkringstagaren genom försäkrat ersättningsalternativ enligt försäkringsbrevet skulle bli överkompenserad om skadan reglerades med detta belopp ska ersättningen, oavsett om fordonet varit avställt eller ej, jämkas till motsvarande försäkringstagarens faktiska bortfall av bidrag till rörelsens fasta kostnader.

Som fast kostnad räknas följande

- avtalade löner och lönebikostnader till anställda
- eget uttag i enskild firma och handelsbolag, dock högst med belopp som svarar mot marknadsmässig lön och lönebikostnader och endast i den mån rörelsen i normalfallet skulle kunna bära denna kostnad

- ersättning till medhjälpande make/maka, dock högst med belopp som svarar mot marknadsmässig lön och lönebikostnader och endast i den mån rörelsen i normalfallet skulle kunna bära denna kostnad
- hyror och/eller arrendekostnader
- övriga fasta lokalkostnader (till exempel fasta uppvärmningskostnader)
- fasta kontrakterade kontorskostnader till exempel bokförings, revisions- och försäkringskostnader
- fasta avgifter för el, tele och internet (abonnemangavgifter)
- planenliga avskrivningar i rörelsen
- räntor i rörelsen (räntekostnader minus ränteintäkter)
- skatt och försäkring för fordon i rörelsen
- fasta kontrakterade leasingkostnader
- övriga fasta kostnader enligt kontrakt.

Anmärkning: Som fast kostnad räknas inte eget uttag, lön och lönebikostnader samt kostnader för individuella försäkringar för den arbetsoförmögne.

D.9.7 TIDPUNKT FÖR BETALNING AV ERSÄTTNING SAMT RÄNTEBESTÄMMELSER

Ersättning betalas månadsvis i efterskott under förutsättning att försäkringstagaren med läkarintyg för den försäkrade personen visar sig vara berättigad till ersättning för gången månad eller vid vård av sjukt barn styrker med intyg från försäkringskassan för vilken tid denna får föräldrapenning.

I övrigt gäller vad som framgår av G.5.6 Tiden för utbetalning av försäkringsersättning.

D.9.8 SKADEREGLERINGSBESTÄMMELSER

D.9.8.1 Anmälan om skada med mera

När försäkringstagaren inser att arbetsoförmåga kommer att utsträckas till mer än 30 dygn åligger det denne att utan dröjsmål göra anmälan härom till Trygg-Hansa. Arbetsoförmåga ska styrkas med läkarintyg. För fastställande av insjuknandedag ska läkarintyg föreligga från åttonde sjukdagen. Dödsfall ska styrkas med dödsfallsintyg.

D.9.8.2 Ersättningskrav

Ersättningskrav ska framställas till Trygg-Hansa snarast efter det att skadan uppkommit och senast sex månader från det att försäkringstagaren fått kännedom om sin möjlighet att få ersättning.

Försäkringstagaren är skyldig att bistå Trygg-Hansa vid skadeutredningen och på anmodan styrka ersättningskravet och tillhandahålla verifikationer, bevis och andra handlingar som behövs för att bedöma Trygg-Hansas ansvarighet och storlek.

D.9.9 TRYGG-HANSA ANSVARIGHET

Med tillägg av vad som gäller enligt G.2.1 Försäkringstid och ansvarstid gäller följande;

Trygg-Hansas ansvarighet inträder när Trygg-Hansas huvudkontor mottagit fullständiga ansökningshandlingar, förutsatt att försäkringen enligt tillämpningsregler kan beviljas mot normal premie utan förbehåll samt att det inte av ansökningshandlingarna eller på annat sätt framgår att försäkringen ska träda i kraft senare.

Kan försäkringen beviljas endast mot förhöjd premie eller med förbehåll, inträder Trygg-Hansas ansvarighet först sedan Trygg-Hansa erbjudit försäkring på dessa villkor och försäkringstagaren antagit erbjudandet.

D.10 Utökad personskada

Utökad personskada gäller om detta är angivet på försäkringsbrevet. I Utökad personskada ingår rehabiliteringshjälp, privat medicinsk vård och ersättning för medicinsk invaliditet.

D.10.1 OMFATTNING

Olycksfall som drabbar förare till följd av trafik med försäkrat fordon.

D.10.2 Undantag

Försämring av hälsotillståndet om denna försämring enligt medicinsk erfarenhet sannolikt skulle ha inträtt även om olycksfallet inte inträffat.

D.10.3 SJÄLVRISK

Försäkringen gäller utan självrisk.

D.10.3 REHABILITERINGSHJÄLP OCH PRIVAT MEDICINSKVÅRD

D.10.3.1 Omfattning

Försäkringen gäller för rehabiliteringshjälp och privat medicinsk vård för förare.

D.10.3.2 Undantag

- a) Försäkringen gäller inte för olycksfall som uppstått i samband med att du utfört eller medverkat till uppsåtlig gärning som enligt svensk lag är straffbelagd.
- b) Försäkringen gäller inte för försämring av hälsotillståndet om denna försämring enligt medicinsk erfarenhet sannolikt skulle ha inträtt även om olycksfallet inte inträffat eller vid dödsfall.

D.10.3.3 Ersättningsregler

Försäkringen gäller för olycksfall som drabbar förare till följd av trafik med försäkrat fordon och att

- Föraren har varit helt eller delvis arbetsoförmögen i mer än 30 dagar, eller
- Föraren är i arbete men har medicinska besvär och behov av rehabilitering.

D.10.3.3.1 Rehabiliteringshjälp

Föraren får tillgång till en rehabiliteringsledare som vägleder och stödjer exempel i kontakten med vårdgivare, arbetsgivare alternativt arbetsförmedling och försäkringskassa.

D.10.3.3.2 Åtgärdsplan

Rehabiliteringsledaren tar vid behov fram en åtgärdsplan individuellt anpassad för föraren. Planen ska syfta till återgång i arbete, arbetsförmåga eller motsvarande och godkännas av Trygg-Hansa.

D.10.3.3.3 Privat medicinsk vård

Ersättning för nödvändiga och skäliga kostnader för privat finansierad läkar- och sjukhusvård i Sverige, om väntetiden inom den offentligt finansierade vården gör att behandling inte kan påbörjas inom 45 dagar från det att remiss utfärdats.

Dessutom ersätts behandlingskostnader upp till 10 behandlingstillfällen, totalt högst 10 timmar, vid privat vård hos exempelvis psykolog eller sjukgymnast när behandlingen sker enligt remiss/intyg av läkare. Även här krävs att behandling inom den offentligt finansierade vården inte kan påbörjas inom 45 dagar från det att remiss utfärdats. Åtgärderna ska framgå av åtgärdsplanen och godkännas av Trygg-Hansa innan behandlingar påbörjas.

D.10.3.3.4 Resekostnader i samband med ordinerad behandling

Nödvändiga och skäliga resekostnader som överstiger 500 kr till följd av privat medicinsk vård som anges i åtgärdsplanen.

Resekostnader för en medföljande om behov finns och det framgår av åtgärdsplanen.

D.10.3.3.5 Krisstöd för förarens familj

Ersättning lämnas för nödvändiga och skäliga kostnader för krisstöd hos psykolog eller motsvarande för förarens familj till följd av olycksfallet.

Åtgärderna ska framgå av åtgärdsplanen

D.10.3.3.6 Undantag för privat medicinsk vård

Försäkringen ersätter inte kostnader

- som ersätts av annan enligt särskild lag eller författning, internationell konvention, kollektivavtal eller annat ersättningsinstitut.
- som inte finns med i åtgärdsplanen.

D.10.3.4 Ersättningstid

Ersättningstiden för rehabiliteringshjälp och privat medicinsk vård är begränsad till högst ett år från skadedagen.

D.10.3.5 Högsta ersättningsbelopp

Högsta ersättning är 150 000 kr.

D.10.4 MEDICINSK INVALIDITET**D.10.4.1 Omfattning**

Försäkringen gäller för olycksfallsskada som drabbar förare.

D.10.4.2. Giltighetsområde

Försäkringen gäller i hela världen.

D.10.4.3 Undantag

Försäkringen gäller inte för försämrat hälsotillstånd beroende på ett kroppsfel som antingen redan fanns vid olycksfallet eller som tillstött senare utan samband med olycksfallet.

D.10.4.3.1 Förare

Försäkringen gäller inte för förare som

- kört fordonet utan att ha giltigt och erforderligt körkort/yrkesbevis
- vid övningskörning inte följt gällande regler enligt körkortslagen
- varit straffbart påverkad av alkohol eller annat medel än alkohol
- orsakat skadan med uppsåt eller genom grov vårdslöshet
- stulit eller olovligen tillgripit fordonet
- kört när fordonet var avställt
- kört fordonet trots att fordonet belagts med körförbud

D.10.4.4 Ersättningsregler**Ersättning lämnas för medicinsk invaliditet.**

Med medicinsk invaliditet menas den fysiska eller psykiska funktionsnedsättning som fastställs oberoende av den försäkrades yrke och arbetsförhållanden eller fritidsintressen. Som medicinsk invaliditet räknas också framträdande ärr, bestående värk samt förlust av sinnesfunktion eller inre organ.

D.10.4.4.1 Hur invaliditetsgraden bestäms

Den medicinska invaliditeten fastställs med ledning av ett medicinskt tabellverk som är gemensamt för alla försäkringsbolag. Se www.svenskforsakring.se. Bedömning av invaliditetsgraden görs enligt skadeståndsrättsliga principer och kan i regel göras tidigast 12 månader efter olycksfallet.

Framträdande ärr och andra utseendemässiga förändringar omvandlas till invaliditetsgrad enligt den av Trygg-Hansa fastställd tabell som gäller vid utbetalningstillfället.

D.10.4.4.2 När ersättning betalas

Medicinsk invaliditet

Rätt till ersättning inträder då olycksfallsskadan orsakat invaliditet inom 3 år och minst 1 år förflutit från olycksfallet. Så snart den definitiva invaliditetsgraden har fastställts betalas ersättning.

Om den definitiva invaliditetsgraden kan fastställas och behandlingen avslutas innan 1 år förflutit från olycksfallet betalas ersättning så snart invaliditetsgraden fastställts.

Om dödsfall inträffar innan medicinsk invaliditet kan fastställas, bortfaller rätt till ersättning.

D.10.4.5 Preskription och rätt till omprövning

Anmälan om utökad personskada/medicinsk invaliditet ska göras inom viss tid.

Omprövning av invaliditetsbedömningen kan ske om väsentlig och bestående förändring skett i jämförelse med de förhållanden som låg till grund för bedömning.

Preskriptionstiden för anmälan och omprövning framgår av G. 6 Preskription av rätt till ersättning punkt 1. Försäkringsersättning.

D.10.4.6 Högsta ersättningsbelopp

Medicinsk invaliditet 600 000 kr. Ersättning utbetalas med så stor del av försäkringsbeloppet som motsvarar den medicinska invaliditetsgraden. Exempelvis, om den medicinska invaliditetsgraden är 4 %, och försäkringsbeloppet 600 000 kr, blir försäkringsersättningen 4 % x 600 000 kr = 24 000 kr.

D.11 Transportöransvarsförsäkring

Se separat försäkringsvillkor för Transportöransvarsförsäkring T 800.

E. SÄRSKILDA VILLKOR

E.1 Särskilt villkor för Bärgningsfordon

Om det av försäkringsbrevet framgår att försäkringen gäller för "Försäkringspaketet Bärgningsbil" omfattar försäkringen Trafikförsäkring och Egendomsskydd.

E.1.15 - E.1.23 är tilläggförsäkringar som kan kompletteras till den ordinarie försäkringen.

E.1.1 TRAFIKFÖRSÄKRING

Se avsnitt B

E.1.2 GEMENSAMMA VILLKOR FÖR EGENDOMSSKYDD

Se C.1

E.1.3 BRANDFÖRSÄKRING

Se C.2

E.1.4 GLASRUTOR

Se C.3

E.1.5 STÖLDFÖRSÄKRING INKL SKADEGÖRELSE

Se C.4

E.1.6 RÄTTSSKYDD FORDON

Se C.5

E.1.7 KRISHJÄLP

Se C.6

E.1.8 RÅNFÖRSÄKRING

Se C.7

E.1.9 RESGODSFÖRSÄKRING

Se C.8

E.1.10 BÄRGNINGSFÖRSÄKRING

Se C.9

E.1.11 PERSONTRANSPORT

Se C.10

E.1.12 VAGNSKADEFÖRSÄKRING

Se C.11

TILLÄGGSFÖRSÄKRING

E. I. 15 RÄTTSSKYDDSFÖRSÄKRING AVSEENDEVERKSAMHETEN

Se D.1

E. I. 16 ANSVARFÖRSÄKRING FÖR VERKSAMHETEN

E. I. 16.1 Försäkrad verksamhet

Försäkringen gäller för verksamheten där bärgningsfordon normalt kommer till användning. För full försäkring ska föreliggande måste försäkringsavtal finnas med Trygg-Hansa om "Särskilt villkor för Bärgningsfordon" för samtliga försäkringstagaren tillhöriga bärgningsbilar som används i verksamheten.

I annat fall är Trygg-Hansas ansvar begränsat till vad som svarar mot förhållandet mellan premien för "Särskilt villkor för Bärgningsfordon" för antalet försäkrade fordon och premien för "Särskilt villkor för Bärgningsfordon" för försäkringstagarens totala antal bärgningsbilar. I övrigt gäller D.2.

E. I. 16.2 Giltighetsområde

Se D.2.3.

E. I. 16.3 Försäkringsbelopp

Se D.2.4.

E. I. 16.4 Självrisk

Se D.2.5.

E. I. 17 OLJESKADA EGEN EGENDOM

Se D.3

E. I. 18 OLJESKADEFÖRSÄKRING ANNANS EGENDOM

Se D.4

E. I. 19 EGENDOMSFÖRSÄKRING FÖR FÖRETAG

Se D.5

E. I. 20 LYFTANSVARFÖRSÄKRING

Se D.7

E. I. 21 AVBROTTSFÖRSÄKRING FORDON

Se D.8

E. I. 22 SJUKAVBROTTSFÖRSÄKRING

Se D.9

E.1.23 UTÖKAD PERSONSKADA

Se D.10

E.1.24 TRANSPORTÖRANSVARSFÖRSÄKRING

Se D.11

E.2 Särskilt villkor för försäkring av Flytande släpfordon och Korttidshyrda släp**E.2.1 OMFATTNING****Flytande släpfordon**

Försäkringen gäller för släpfordon som försäkringstagaren åtagit sig att transportera för annans räkning och för skada som inträffat under lånetiden.

Av försäkringsbrevet framgår hur många släpfordon som omfattas av försäkringen och vilka försäkringsformer som ingår i försäkringen.

Korttidshyrda släp

Med korttidshyrda släp avses släp som dragbilsägaren hyr på kortare period än 1 år.

Av försäkringsbrevet framgår hur många släpfordon som omfattas av försäkringen och vilka försäkringsformer som ingår i försäkringen. Försäkringen gäller för släpfordon som försäkringstagaren hyr och för skada som inträffar under hyrestiden.

E.2.2 VAD FÖRSÄKRINGEN GÄLLER FÖR

Av försäkringsbrevet framgår vad försäkringen omfattar. I övrigt gäller försäkringen enligt:

- C.2 Brandförsäkring
- C.3 Stöld inklusive skadegörelse
- C.5 Rättsskyddsförsäkring avseende fordonet
- C.11 Vagnskadeförsäkring
- D.8 Avbrottsförsäkring (gäller endast korttidshyrda släp).

E.2.3 UNDANTAG

Försäkringen gäller inte för släpfordon som försäkringstagaren eller dennes dotterbolag äger, eller leasar.

E.2.4 SJÄLVRISK

Självriskan framgår av försäkringsbrevet.

E.3 Särskilt stöldskydd - spårsändare

E.3.1 SÄKERHETSFÖRESKRIFT

Fordonet ska utöver det ordinarie stöldskyddet vara försett med en av Trygg-Hansa godkänd spårsändare som också är satt i funktion.

Om säkerhetsföreskriften inte följs

Ersättningen kan minskas eller helt utebli. Regler om nedsättning av ersättningen finns i

G.4.4 Brott mot säkerhetsföreskrifter.

E.4 Särskilt villkor för veteranfordon

Med veteranfordon avses fordon som är 30 år och äldre, körs högst 500 mil per år och som inte används yrkesmässigt.

Av försäkringsbrevet framgår om fordonet är försäkrat som Veteranfordon och vilka av följande moment som ingår.

E.4.1 VAD FÖRSÄKRINGEN GÄLLER FÖR

- B. Trafikförsäkring
- C.1 Gemensamma villkor för egendomsskydd
- C.2 Brandförsäkring
- C.3 Glasrutor
- C.4 Stöld inklusive skadegörelse
- C.5 Rättsskyddsförsäkring avseende fordonet
- C.1.1 Vagnskadeförsäkring

E.4.2 FÖRSÄKRINGSBELOPP

Fordonets marknadsvärde dock maximalt 5 prisbasbelopp.

E.4.3 SJÄLVRISK

Självrisk framgår av försäkringsbrevet.

F. VÄRDERINGS- OCH ERSÄTTNINGSGREGLER

F.1

Ersättning lämnas med högst det belopp som motsvarar skadan, värderad enligt nedanstående bestämmelser.

F.2 Hur Trygg-Hansa ersätter

Trygg-Hansa har rätt att avgöra om utrustning ska repareras, ersättas med likvärdig utrustning eller ersättas kontant. Beträffande reparationer, se G.5.4 Reparation.

Beräkning av kontant ersättning grundas på fordonets och utrustningens värde i allmän handel omedelbart före skadan. Om likvärdig begagnad utbytesdel finns att tillgå ska sådan användas vid reparation. Dessa regler gäller på motsvarande sätt vid skada på del av fordon, utrustning eller egendom.

1. Vid stöld av utrustning som inte ingår i fordonets seriemässiga utförande ska åtkomsthandling uppvisas och överlämnas till Trygg-Hansa. I annat fall har Trygg-Hansa rätt att skönmässigt bestämma ersättningsbeloppets storlek.
2. För aggregat och tillbehör såsom lastväxlarutrustning, kran och timmerutrustning, flisaggregat, bakgavelhiss, betongroterare, kompressor, tipputrustning, hydraulik, hydraulhammare, skopor och pallgafflar och liknande utrustning lämnas ersättning enligt följande: Om skadan skett inom ett år efter det att aggregatet eller tillbehöret togs i bruk som fabriksny lämnas full ersättning. I annat fall görs normalt åldersavdrag med 15 % per år. Avskrivningen ska aldrig överstiga 75 %.

3. Avskrivningsregler för viss utrustning till fordonet.

Egendom värderas till vad det kostar att köpa ny likvärdig egendom med avdrag för ålder enligt nedan.

Ljud- och bildutrustning, batterier med mera (avskrivning i procent)

Föremål	Ålder										
	<1 år	1 år	2 år	3 år	4 år	5 år	6 år	7 år	8 år	9 år	10 år >
1. Ljud- och bildutrustning	0	10	20	30	40	50	75	75	80	80	80
2. Navigationsutrustning	0	10	20	30	40	50	75	75	80	80	80
3. Färdskrivarutrustning	0	10	20	30	40	50	75	75	80	80	80
4. Fordonsbatteri	0	25	40	60	80	100	100	100	100	100	100
5. Elbatteri för drift	0	10	20	30	40	50	60	70	80	90	100
6. Kapell	0	0	0	15	30	50	60	70	80*	80*	80*
7. Fälgar	0	0	10	20	30	50	50	50	50	50	50
8. Däcktrycksövervakning (TPMS)	0	15	30	45	60	75	90	100	100	100	100

* = om det är funktionsdugligt

Viktigt!

Trygg-Hansa har rätt att anvisa inköpsställe. Vid bärgning avgör Trygg-Hansa vilken leverantör som ska anlitas.

Kontakta oss alltid innan reparation, bärgning, glasbyte och återanskaffning. Om så inte sker begränsas Trygg-Hansas ersättningsskyldighet till vad det skulle ha kostat om de leverantörer som Trygg-Hansa har avtal med anlitas.

F.3 Trygg-Hansa ersätter inte

- kostnad för förbättring eller förändring av fordonet, som gjorts i samband med att skada reparerats
- merkostnad som beror på att Trygg-Hansas anvisningar om inköpsställe enligt F.2 inte inhämtats eller följts
- eventuell värdeminskning efter reparation på grund av skada
- merkostnad genom reparationsarbete på övertid eller genom att reservdelar fraktats på annat sätt än med sedvanligt transportmedel, om inte Trygg-Hansa särskilt godkänt merkostnaden

- e) ersättning för normalt slitage eller värdeminskning på grund av att fordonet brukats i samband med stöld eller tillgrepp
- f) mervärdesskatt när försäkringstagaren är redovisningsskyldig för sådan skatt
- g) merkostnad på grund av att skadad egendom ersätts med ny egendom
- h) kostnader för lackering, foliering eller stripes som inte motsvarar den som fordonet hade i det seriemässiga utförandet
  1. Kostnad för det egna företagets varumärkes - eller mönsterskyddade firmasymbol och för reklamtext för det egna företaget ersätts, men högst med 2 prisbasbelopp.
  2. Kostnad för annans varumärkes- eller mönsterskyddade firmasymbol ersätts om det finns skriftligt avtal om att denna ska finnas på fordonet, men högst med 2 prisbasbelopp.
  3. Kostnader för motivlack, randning, dimning/flera färger, foliering eller stripes ersätts, men högst med ½ prisbasbelopp.
- i) kostnad för beklädnad av säten el övrig inredning utöver originalutförande samt byte av originalinredning ersätts men högst med ½ prisbasbelopp
- j) slitage och normal förbrukning.

F.4 Äganderätten till ersatt egendom

Trygg-Hansa övertar äganderätten till fordonet eller delar som ersätts, om inte annat överenskommits.

F.5

Förlust eller olägenhet på grund av att fordonet inte kunnat användas ersätts endast om Trygg-Hansa särskilt åtagit sig detta enligt försäkringsavtalet.

G. FÖRSÄKRINGSREGLER

Med försäkringstagare avses i detta villkor den som ingått avtal om försäkring med Trygg-Hansa. Med uttrycket försäkrad avses den vars intresse är försäkrat mot skada.

G.1 Försäkringsgivare och tillsynsmyndighet

Försäkringsgivare för denna försäkring är Codan Forsikring A/S genom Trygg-Hansa Försäkring filial. Danska Finanstilsynet är tillsynsmyndighet.

G.2 Försäkringsavtalet

G.2.1 FÖRSÄKRINGSTID OCH ANSVARSTID

Försäkringstiden är den tid för vilken försäkringsavtalet har träffats. Saknas utredning om när avtalet har träffats, anses det ha skett klockan 00.00 dagen efter den dag då Trygg-Hansa mottog ansökan om försäkring. Försäkringen gäller till och med försäkringstidens sista dag.

Om försäkringen ska tecknas genom att försäkringstagaren betalar premie eller om försäkringen i annat fall är giltig bara om premien betalas innan försäkringstiden börjar, inträder Trygg-Hansas ansvar klockan 00.00 dagen efter den dag då premien kommit Trygg-Hansa till handa. Försäkringstagaren anses ha betalat premien när han lämnat ett betalningsuppdrag avseende premien till en bank eller någon annan liknande betalningsförmedlare.

Trygg-Hansa ansvarar endast för skada genom händelse som inträffar under försäkringstiden såvitt inte annat särskilt anges i försäkringsvillkoren. Om skadan uppkommit successivt ansvarar Trygg-Hansa endast för den del av skadan som uppkommit inom försäkringstiden hos Trygg-Hansa.

G.2.2 FÖRNYELSE AV FÖRSÄKRINGEN

Vid försäkringstidens utgång förnyas försäkringen automatiskt, om inte annat framgår av avtalet eller omständigheterna. Förnyelse sker dock inte vid försäkringstidens utgång, om

1. försäkringen har sagts upp att upphöra vid denna tidpunkt, eller
2. försäkringstagaren har tecknat en motsvarande försäkring hos ett annat bolag och underrettat Trygg-Hansa om detta.

Har försäkringstagaren inte meddelat Trygg-Hansa att försäkringsbehovet har upphört, har Trygg-Hansa rätt till premien för den tid försäkringen efter förnyelsetidpunkten varit gällande.

G.2.3 FÖRSÄKRINGSTAGARENS RÄTT ATT SÄGA UPP FÖRSÄKRINGEN

Vill försäkringstagaren säga upp försäkringen till försäkringstidens utgång, får han göra uppsägningen när som helst dessförinnan.

Försäkringstagaren får säga upp försäkringen att upphöra före försäkringstidens utgång,

1. om Trygg-Hansa väsentligen åsidosätter sina skyldigheter enligt gällande lag eller enligt försäkringsavtalet,
2. om försäkringsbehovet faller bort eller det inträffar någon annan liknande omständighet,
3. om Trygg-Hansa har ändrat försäkringsvillkoren under försäkringstiden,
4. om försäkringen har förnyats enligt G.2.2 Förnyelse av försäkring och försäkringstagaren ännu inte har betalat premie för den nya premieperioden, eller
5. om det i annat fall föreligger en ny omständighet av väsentlig betydelse för försäkringsförhållandet,
6. vid skada.

Uppsägningen får verkan dagen efter den dag då Trygg-Hansa mottog uppsägningen. Försäkringen kan också sägas upp med verkan från och med en viss dag i framtiden.

Om försäkringstagaren, efter förnyelse enligt G.2.2 Förnyelse av försäkring tecknar en motsvarande försäkring hos ett annat försäkringsbolag utan att betala premie för den förnyade försäkringen, anses denna uppsagd med omedelbar verkan.

G.2.4 TRYGG-HANSAS RÄTT ATT SÄGA UPP FÖRSÄKRINGEN

Trygg-Hansa får säga upp försäkringen att upphöra vid försäkringstidens utgång. Uppsägningen ska göras skriftligen och sändas till försäkringstagaren senast 1 månad innan försäkringstiden går ut. Den ska för att få verkan innehålla en förfrågan om försäkringstagaren vill ha försäkringen förnyad. Begär försäkringstagaren att försäkringen förnyas, gäller uppsägningen bara om det finns särskilda skäl att vägra försäkringen med hänsyn till risken för framtida försäkringsfall, den befarade skadans omfattning, den avsedda försäkringens art eller någon annan omständighet.

Trygg-Hansa får säga upp försäkringen att upphöra före försäkringstidens utgång, bara om försäkringstagaren eller den försäkrade grovt har åsidosatt sina förpliktelser mot bolaget eller om det annars finns synnerliga skäl.

Uppsägningen ska göras skriftligen och med 14 dagars uppsägningstid, räknat från det att Trygg-Hansa avsände den. Uppsägningen ska ske utan oskäligt dröjsmål från det att Trygg-Hansa fick kännedom om det förhållande som den grundas på.

G.2.5 TVIST OM RÄTTEN ATT BEHÅLLA EN FÖRSÄKRING

Har Trygg-Hansa vägrat att förnya försäkringen ska talan väckas inom 6 månader från det att Trygg-Hansa avsänt meddelande om sitt beslut, uppgift om skälen för detta och upplysning om vad försäkringstagaren ska göra för att få beslutet prövat. Väcks inte talan inom denna tid är rätten att föra talan förlorad.

G.2.6 ÄNDRING AV FÖRSÄKRINGSVILLKOREN

Vill Trygg-Hansa ändra försäkringen i samband med en förnyelse ska bolaget skriftligen ange ändringen senast i samband med kravet på premie för den förnyade försäkringen. Den förnyade försäkringen gäller då för den tid och på de villkor som Trygg-Hansa har angivit.

På begäran av Trygg-Hansa kan försäkringsvillkoren ändras under försäkringstiden om det finns synnerliga skäl för ändringen. För en sådan ändring gäller det som sägs om uppsägning i avsnittet G.2.4 Trygg-Hansas rätt att säga upp försäkringen.

G.3 Premien

G.3.1 NÄR SKA PREMIEN BETALAS

Första premien för försäkringen ska betalas senast 14 dagar efter den dag då Trygg-Hansa avsänt krav på premie till försäkringstagaren. Detta gäller dock inte om försäkringen ska tecknas genom att försäkringstagaren betalar premien eller om försäkringen annars är giltig bara under förutsättning att premien betalas innan försäkringstiden börjar.

Premien för en senare premieperiod ska betalas senast 1 månad från den dag då Trygg-Hansa avsände krav på premien till försäkringstagaren. Om premieperioden är högst 1 månad, ska premien dock betalas på periodens första dag.

G.3.2 UPPSÄGNING PÅ GRUND AV DRÖJSMÅL MED PREMIEN

Betalas inte premien i rätt tid, får Trygg-Hansa säga upp försäkringen, om inte dröjsmålet är av ringa betydelse. Uppsägning ska sändas till försäkringstagaren.

Uppsägningen får verkan 14 dagar efter den dag då den avsändes, om inte premien betalas inom denna frist. Uppsägningen ska innehålla en uppgift om detta. Saknas denna uppgift, får uppsägningen ingen verkan. Gör försäkringstagaren sannolikt att uppsägningen har förseknats eller inte kommit fram på grund av omständigheter som han inte har kunnat råda över, får uppsägningen verkan tidigast 1 vecka efter den dag då den kom fram. En uppsägning på grund av dröjsmål med premien får dock verkan senast 3 månader efter den dag då Trygg-Hansa avsände den.

Om försäkringstagaren inte har kunnat betala premien i rätt tid på grund av svår sjukdom, frihetsberövande, utebliven pension eller utebliven lön från sin huvudsakliga anställning eller liknande hinder, får uppsägningen verkan tidigast 1 vecka efter det att hindret fallit bort, dock senast 3 månader efter fristens utgång.

G.3.3 PREMIEBETALNING EFTER DET ATT FÖRSÄKRINGEN HAR UPPHÖRT

Om försäkringstagaren betalar premien efter det att försäkringen har upphört enligt avsnittet G.3.2 Uppsägning på grund av dröjsmål med premien anses detta som en begäran om en ny försäkring på samma villkor från och med dagen efter den då premien betalades. Vill Trygg-Hansa inte meddela försäkring enligt försäkringstagarens begäran, ska en under rättelse om detta avsändas till försäkringstagaren inom 14 dagar från den dag då premien betalades. Annars anses en ny försäkring ha tecknats i enlighet med försäkringstagarens begäran.

G.3.4 TILLÄGGSPREMIE

Höjs den avtalade premien under försäkringstiden, ska tilläggspremien betalas senast 14 dagar från den dag då Trygg-Hansa avsände ett krav på tilläggspremien till försäkringstagaren.

Om en tilläggspremie inte betalas i rätt tid, får Trygg-Hansa räkna om försäkringstiden för den ändrade försäkringen med hänsyn till den premie som har betalats. En sådan ändring får verkan tidigast 14 dagar efter det att en underrättelse om omräkningen har avsänts till försäkringstagaren.

G.3.5 BETALNING GENOM BETALNINGSFÖRMEDLARE

Försäkringstagaren anses ha betalat premien när han lämnat ett betalningsuppdrag avseende premien till en bank eller någon annan liknande betalningsförmedlare.

G.3.6 ÅTERBETALNING AV PREMIE

Upphör försäkringen i förtid har Trygg-Hansa rätt bara till den premie som skulle ha betalats om avtal hade slutits för den tid under vilken bolaget har varit ansvarigt. Har högre premie betalats, ska Trygg-Hansa betala tillbaka det överskjutande beloppet. Är försäkringsavtalet ogiltigt enligt 4 kapitlet 2 § första stycket försäkringsavtalslagen (2005:104), får Trygg-Hansa ändå behålla betald premie för förfluten tid.

G.3.7 PÅMINNELSEAVGIFT

Betalas inte premien i rätt tid är försäkringstagaren skyldig att betala en påminnelseavgift.

G.3.8 SÄRSKILD BESTÄMMELSE FÖR TRAFIK- OCH KASKOFÖRSÄKRINGSPREMIE

Trygg-Hansa har rätt att till Trafikförsäkringsföreningen överlåta fordran avseende obetald premie för trafik- och kaskoförsäkring.

G.4 Begränsningar av Trygg-Hansas ansvar

G.4.1 UPPLYSNINGSPLIKT

Försäkringstagaren är skyldig att på Trygg-Hansas begäran lämna upplysningar som kan ha betydelse för frågan om försäkring ska meddelas. Detsamma gäller om försäkringstagaren begär att få försäkringen utvidgad eller förnyad. Försäkringstagaren ska ge riktiga och fullständiga svar på Trygg-Hansas frågor.

Om försäkringstagaren inser att Trygg-Hansa tidigare har fått oriktiga eller ofullständiga uppgifter om förhållanden av uppenbar betydelse för riskbedömningen, är han skyldig att utan oskäligt dröjsmål rätta uppgifterna.

Om försäkringstagaren vid fullgörandet av sin upplysningsplikt har förfarit svikligt eller i strid mot tro och heder, är avtalet ogiltigt enligt vad som sägs i lagen (1915:218) om avtal och rättshandlingar på förmögenhetsrättens område och Trygg-Hansa är fritt från ansvar för försäkringsfall som inträffar därefter.

Har försäkringstagaren annars uppsåtligen eller av oaktsamhet eftersatt sin upplysningsplikt, kan ersättningen sättas ned i fråga om varje försäkrad efter vad som är skäligt med hänsyn till den betydelse förhållandet skulle ha haft för Trygg-Hansas bedömning av risken, det uppsåt eller den oaktsamhet som har förekommit och övriga omständigheter. Se vidare G.4.8 Nedsättning av försäkringsersättningen.

Trafikskadeersättning får inte sättas ned även om försäkringstagaren vid försäkringens tecknande lämnat oriktiga eller ofullständiga uppgifter som lett till för låg premie. Trygg-Hansa har dock rätt att erhålla rätt premie för risken.

G.4.2 RISKÖKNING

Försäkringstagaren är skyldig att utan oskäligt dröjsmål anmäla till Trygg-Hansa samtliga ändrade förhållanden som är av väsentlig betydelse för riskens bedömning.

Om försäkringstagaren försummar att anmäla en sådan riskökning kan ersättningen från försäkringen sättas ned på samma sätt som vid brott mot upplysningsplikten.

Trafikskadeersättning får inte sättas ned även om försäkringstagaren vid försäkringens tecknande lämnat oriktiga eller ofullständiga uppgifter som lett till för låg premie. Trygg-Hansa har dock rätt att erhålla rätt premie för risken.

G.4.3 FRAMKALLANDE AV FÖRSÄKRINGSFALL

Om den försäkrade uppsåtligen har framkallat ett försäkringsfall, lämnas inte ersättning från försäkringen såvitt angår honom. Detsamma gäller i den mån den försäkrade uppsåtligen har förvärrat följderna av ett försäkringsfall.

Har den försäkrade genom grov vårdslöshet framkallat ett försäkringsfall eller förvärrat dess följder, kan ersättningen sättas ned såvitt angår honom efter vad som är skäligt med hänsyn till hans förhållanden och omständigheterna i övrigt. Detsamma gäller om den

försäkrade annars måste antas ha handlat eller underlåtit att handla i vetskap om att detta innebar en betydande risk för att skadan skulle inträffa.

Då skadan framkallats genom vårdslöshet som inte är grov i samband med brott mot en säkerhetsföreskrift i försäkringsvillkoren, har Trygg-Hansa rätt att sätta ned försäkringsersättningen med ett skäligt belopp. Se vidare G.4.8 Nedsättning av försäkringsersättningen.

För nedsättning av trafikskadeersättning gäller reglerna i Trafikskadelagen (1975:1410).

G.4.4 BROTT MOT SÄKERHETSFÖRESKRIFTER

Om den försäkrade vid försäkringsfallet har försummat att följa en säkerhetsföreskrift som framgår av försäkringsvillkoren eller av en författning som villkoren hänvisar till, betalas ersättning från försäkringen endast i den utsträckningen skadan får antas ha inträffat även om föreskriften iakttagits. Med den försäkrade likställs annan som har haft att tillse att föreskriften följdes.

För nedsättning av trafikskadeersättning gäller reglerna i trafikskadelagen (1975:1410).

G.4.5 DEN FÖRSÄKRADES RÄDDNINGSPLIKT

När ett försäkringsfall inträffar eller kan befaras vara omedelbart förestående, ska den försäkrade efter förmåga vidta åtgärder för att hindra eller minska skadan och, om någon annan är ersättningskyldig, för att bevara den rätt Trygg-Hansa kan ha mot denne.

Har den försäkrade uppsåtligen åsidosatt sina skyldigheter enligt första stycket, kan ersättningen sättas ned efter vad som är skäligt med hänsyn till den försäkrades förhållanden och omständigheterna i övrigt. Detsamma gäller om den försäkrade har åsidosatt sina skyldigheter med vetskap om att det innebar en betydande risk för att skadan skulle inträffa eller annars genom grov vårdslöshet. Se vidare G.4.8 Nedsättning av försäkringsersättningen. De anvisningar som Trygg-Hansa lämnat ska följas. Trygg-Hansa ersätter försvarliga kostnader som den försäkrade har till följd av åtgärder som avses i första stycket. Försvarliga räddningskostnader ersätts även om högsta ersättningsbeloppet enligt villkoren överskrids. Ersättning lämnas inte om den försäkrade har rätt till ersättning enligt lag, författning, avtal, garanti eller liknande åtagande.

G.4.6 FÖRSUMMELSE ATT ANMÄLA FÖRSÄKRINGSFALL MED MERA

Om den ersättningsberättigade underlåter att anmäla ett försäkringsfall utan skäligt dröjsmål, eller åsidosätter sin skyldighet att medverka i skadetredningen och försummelsen leder till skada för Trygg-Hansa, kan försäkringsersättningen sättas ned med ett efter omständigheterna skäligt belopp. Om den försäkrade vid ansvarsförsäkring har gjort sig skyldig till sådan försummelse som sägs i första meningen, har Trygg-Hansa i stället rätt att från den försäkrade återkräva en skälig del av vad bolaget har utgivit till den skadelidande. Se vidare G.4.8 Nedsättning av försäkringsersättningen.

G.4.7 ORIKTIGA UPPGIFTER UNDER SKADEREGLERINGEN

Om den försäkrade eller någon annan som begär ersättning av Trygg-Hansa efter ett försäkringsfall uppsåtligen eller av grov vårdslöshet oriktigt har uppgivit, förtigt eller dolt något av betydelse för bedömningen av rätten till ersättning från försäkringen, kan den ersättning som annars skulle ha betalats till den försäkrade sättas ned efter vad som är skäligt med hänsyn till omständigheterna. Nedsättningen kan i allvarigare fall leda till att den försäkrade eller annan som begär ersättning från Trygg-Hansa blir helt utan ersättning. Se vidare G.4.8 Nedsättning av försäkringsersättningen.

G.4.8 NEDSÄTTNING AV FÖRSÄKRINGSERSÄTTNINGEN

Har den försäkrade åsidosatt sina förpliktelser, med undantag av säkerhetsföreskrifter, enligt försäkringsavtalet minskas försäkringsersättningen med ett skäligt avdrag. I vilken mån nedsättning ska ske avgörs efter vad som är skäligt med hänsyn till samtliga föreliggande omständigheter. Av betydelse är om åsidosättandet skett med uppsåt eller i annat fall graden av oaktsamhet. Hänsyn tas till om det föreligger förmildrande omständigheter eller om nedsättningen skulle bli oskäligt stor. Vid allvarliga brott mot den försäkrades förpliktelser kan ersättningen helt falla bort.

Vid nedsättningen tas hänsyn till hur länge förpliktelsen åsidosatts, om egendomen är stöldbegärlig, egendomens värde, placering och exponering samt om händelsen inträffat i tätort, storstad eller på landsbygd. Har den försäkrade åsidosatt en särskild angiven säkerhetsföreskrift i villkoren, kan ersättningen sättas ned på det sätt som särskilt anges i det aktuella villkorsavsnittet.

G.4.9 IDENTIFIKATION MED DEN FÖRSÄKRADE

Med den försäkrades handlande likställs, i fall som framgår av G.4.3 Framkallande av Försäkringsfall och G.4.5 Den försäkrades räddningsplikt, den som med den försäkrades samtycke har tillsyn över den försäkrade egendomen.

G.4.10 UNDANTAG FRÅN BESTÄMMELSERNA OM BEGRÄNSNING AV TRYGG-HANSASANSVAR

Ersättning får inte sättas ned på grund av,

1. ringa oaktsamhet,
2. handlande av någon som var allvarligt psykiskt störd (se 30 kapitlet 6 § brottsbalken) eller som var under 12 år, eller
3. handlande som avsåg att förebygga skada på person eller egendom i sådant nödläge att handlandet var försvarligt.

Vid ansvarsförsäkring tillämpas inte bestämmelserna om nedsättning av ersättning för skada som orsakats eller förvärrats genom grov vårdslöshet eller vid brott mot reglerna om säkerhetsföreskrifter och räddningsplikt i förhållande till den skadelidande. Om den försäkrade inte enligt någon författning är skyldig att ha någon ansvarsförsäkring som omfattar skadan, är Trygg-Hansa skyldigt att lämna ersättning bara i den utsträckning denna inte kan utges av den försäkrade.

G.5 Reglering av skada

G.5.1 ANMÄLAN OCH ERSÄTTNINGSKRAV

Skada ska anmälas till Trygg-Hansa utan dröjsmål. Dessutom ska den som gör anspråk på försäkringsersättning,

1. vid stöld, skadegörelse eller rån göra polisanmälan,
2. vid skada som inträffat under transport, anmäla skadan till transportföretaget,
3. lämna specificerat krav på ersättning,
4. i skälighetsomfattning styrka innehav och värde av skadad och/eller förkommen egendom,
5. om annan försäkring gäller för samma skada, upplysa Trygg-Hansa om detta,
6. på begäran av Trygg-Hansa lämna upplysningar och tillhandahålla verifikationer, bevis, läkarintyg och andra handlingar som bolaget behöver för att reglera skadan,
7. på begäran av Trygg-Hansa medverka i polisens utredning av ärendet,
8. på begäran sammanträffa med Trygg-Hansas personal eller av bolaget anlitad uppdragstagare, och
9. i övrigt följa i villkoren särskilt angiven föreskrift.

G.5.2 PREKLUSION

Trygg-Hansa får skriftligen förelägga den försäkrade att väcka talan inom en kortare tid än vad som anges under G.6 Preskription av rätt till ersättning. Fristen får inte vara kortare än ett år från det att den försäkrade har fått del av föreläggandet.

Den som har fordran på grund av försäkringen förlorar sin rätt om han inte framställer sitt anspråk till Trygg-Hansa inom ett år från tidpunkten när det förhållande som enligt försäkringsavtalet berättigar till försäkringskyddet inträde.

Övergångsbestämmelser

Äldre bestämmelser avseende Preklusion gäller för försäkringsavtal som har ingåtts före den 1 januari 2015 och inte förnyats därefter (äldre försäkringar), om inte annat följer av stycket nedanför.

Bestämmelserna i G.5.2 i detta villkor avseende Preklusion, tillämpas även på äldre försäkringar, om det förhållande som enligt försäkringsavtalet berättigar till försäkringsersättning eller annat försäkringsskydd inträder efter den 1 januari 2015.

G.5.3 BESIKTNING

Den som begär ersättning är skyldig att medverka till besiktning som Trygg-Hansa vill utföra på exempelvis skadeplatsen, annan plats eller av fordon.

G.5.4 REPARATION

Reparation får ske endast efter Trygg-Hansas godkännande. Beträffande valet av reparatör, reparationsmetod och material ska Trygg-Hansas anvisningar följas. Skadade föremål ska behållas, om inte Trygg-Hansa medger annat.

Det åligger försäkringstagare såsom ägare av fordonet att efter Trygg-Hansas medgivande beställa reparation samt godkänna eller reklamera utfört arbete. I brådskade fall får sådan reparation utföras som är nödvändig för att färden med fordonet ska kunna fortsättas. En förutsättning för detta är att reparation sker efter samråd med Trygg-Hansa eller med Trygg-Hansas skadejour. Lämnade anvisningar ska följas.

Försäkringstagaren ska som ägare av den försäkrade egendomen efter Trygg-Hansas medgivande beställa reparation samt godkänna eller reklamera denna.

G.5.5 PÅFÖLJD

Åsidosätter den försäkrade åligganden enligt G.5.1 Anmälan och ersättningskrav, G.5.3 Besiktning och G.5.4 Reparation kan ersättningen minskas eller falla bort. Se vidare G.4.6 Försummelse att anmäla försäkringsfall med mera och G.4.7 Oriktiga uppgifter under skaderegleringen.

G.5.6 TIDEN FÖR UTBETALNING AV FÖRSÄKRINGSERSÄTTNING

Trygg-Hansa ska betala försäkringsersättning senast 1 månad efter det att den ersättningsberättigade gjort vad som angivits i G.5.1 Anmälan och ersättningskrav, G.5.3 Besiktning och G.5.4 Reparation. När det gäller egendom som repareras eller återanskaffas ska Trygg-Hansa betala försäkringsersättning senast 1 månad efter det att den ersättningsberättigade visat att egendomen reparerats eller återanskaffats.

Trygg-Hansa ska betala ränta enligt 6 § räntelagen (1975:635), om inte betalning sker i tid.

Under polisutredning eller värdering enligt G.7.7 Om det blir tvist om värdet på försäkrad egendom betalar Trygg-Hansa dock endast den ränta som motsvarar Riksbankens vid varje tid gällande referensränta.

Ränta betalas inte om beloppet är mindre än 100 kr.

Om den som gör anspråk på försäkringsersättning uppenbarligen har rätt till åtminstone visst belopp, betalar Trygg-Hansa detta i avräkning på den slutliga ersättningen.

Trafikskadeersättning ska utbetalas enligt reglerna i Trafikskadelagen (1975:1410).

G.5.7 DUBBELFÖRSÄKRING

Om samma intresse har försäkrats mot samma risk hos flera försäkringsbolag, är varje försäkringsbolag ansvarigt mot den försäkrade som om det bolaget ensamt hade meddelat försäkring. Den försäkrade har dock inte rätt till högre ersättning sammanlagt från bolagen än vad som svarar mot skadan. Överstiger summan av ansvarsbeloppen skadan, fördelas ansvaret mellan försäkringsbolagen efter förhållandet mellan ansvarsbeloppen.

G.5.8 UNDERFÖRSÄKRING

Försäkringsbeloppet ska motsvara värdet av försäkrad egendom eller annat försäkrat intresse enligt F. Värderings- och ersättningsregler. Understiger försäkringsbeloppet i betydande mån detta värde, kan ersättning från försäkringen sättas ned i förhållande till underförsäkringen.

G.6 Preskription av rätt till ersättning

I. Försäkringsersättning

Den som vill ha försäkringsersättning eller annat försäkringsskydd måste väcka talan inom 10 år från tidpunkten när det förhållande som enligt försäkringsavtalet berättigar till sådant skydd inträdde.

Om den som vill ha försäkringsskydd har framställt anspråket till försäkringsbolaget inom den tid som anges i första stycket, är fristen att väcka talan alltid minst 6 månader från det att bolaget har förklarat att det har tagit slutlig ställning till anspråket.

Om en talefrist eller preskriptionstid löper vid den tidpunkt då ett förfarande vid en nämnd för alternativ tvistlösning inleddes, löper fristen tidigast ut en månad efter avslutat förfarande i nämnden.

Om talan inte väcks enligt denna paragraf, går rätten till försäkringsskydd förlorad.

Övergångsbestämmelser

Äldre bestämmelser avseende Preskription Försäkringsersättning, gäller för försäkringsavtal som har ingåtts före den 1 januari 2015 och inte förnyats därefter (äldre försäkringar), om inte annat följer av stycket nedanför.

Bestämmelserna i G.6 p 1. i detta villkor avseende Preskription Försäkringsersättning, tillämpas även på äldre försäkringar, om det förhållande som enligt försäkringsavtalet berättigar till försäkringsersättning eller annat försäkringskydd inträder efter den 1 januari 2015.

2. Trafikskadeersättning

Den som vill har ersättning enligt denna lag måste väcka talan inom 10 år från skadehändelsen.

Om den skadelidande begär omprövning enligt 5 kap. 5§ skadeståndslagen (1972:207), får talan dock väckas inom 3 år från tidpunkten när det förhållande som ligger till grund för omprövningsyrkandet inträdde.

Om den som vill ha ersättning har anmält skadan till försäkringsgivaren inom den tid som anges i första stycket, är fristen att väcka talan alltid minst 6 månader från det att försäkringsgivaren har förklarat sig ha tagit slutlig ställning till anspråket.

I övrigt gäller vad som framgår av försäkringsvillkoren och försäkringsavtalslagen (2005:104) och Trafikskadelagen (1975:1410)

Övergångsbestämmelser

Äldre bestämmelser avseende Preskription Trafikskadeersättning, gäller för en fordran som beror på en skada, om skadehändelsen har inträffat före ikraftträdandet den 1 januari 2015.

Bestämmelserna i G.6 p 2. i detta villkor avseende Preskription Trafikskadeersättning tillämpas även på äldre fordringar som inte beror på en skada om avtalet om trafikförsäkring har ingåtts före ikraftträdandet och inte förnyats därefter.

G.7 Regler i särskilda fall

G.7.1 KRIGSSKADOR

Försäkringen gäller inte för skada som har samband med krig, krigsliknande händelser, inbördeskrig, revolution eller uppror.

Utanför Sverige lämnar försäkringen ersättning under förutsättning, att skada inträffat genom krig eller av andra ovan nämnda oroligheter inom 3 månader räknat från oroligheternas utbrott och att fordonet fanns i det drabbade området före utbrottet och oavbrutet fram till den dag då skadan inträffade. En annan förutsättning är att den försäkrade inte deltagit i händelserna eller tagit befattning därmed som rapportör eller dylikt och inte heller låtit någon annan använda fordonet för sådana ändamål.

Under samma förutsättningar betalar Trygg-Hansa, genom bärgningsförsäkringen, nödvändiga merutgifter för hemtransport av fordonet. Genom stöldförsäkringen betalas förlust av fordonet på grund av att det konfiskerats eller lämnats kvar vid evakuering.

Vid skada där Trafikskadelagen är tillämplig gäller trafikförsäkringen.

G.7.2 DAMMBROTT

Med ändring av vad som anges i försäkringsvillkoren angående försäkrad egendom, försäkrade skadehändelser eller i övrigt angående försäkringens omfattning eller giltighet gäller försäkringen inte i något fall för skada, förlust, anspråk eller krav vars uppkomst eller omfattning direkt eller indirekt orsakats av eller står i samband med brott i damm. Med damm avses i detta sammanhang naturlig eller konstruerad uppdämning av vatten.

Trafikskadeersättning ska utbetalas enligt reglerna i Trafikskadelagen (1975:1410).

Undantaget i första stycket gäller inte för rättsskyddsförsäkringen.

G.7.3 TERRORHANDLINGAR

Med ändring av vad som anges i försäkringsvillkoren angående försäkrad egendom, försäkrade händelser eller i övrigt angående försäkringens omfattning eller giltighet gäller försäkringen inte för skada som orsakats av eller står i samband med eller annars är en följd av spridning eller användning av biologiska eller kemiska ämnen eller kärnämnen, kärnavfall eller andra ämnen med skadlig strålning i samband med eller i följd av terrorhandling.

Med terrorhandling avses en skadebringande handling som är straffbelagd där den begås eller där skadan uppstår, och som framstår att vara utförd i syfte att

1. allvarligt skrämma en befolkning,
2. otillbörligen tvinga offentliga organ eller en internationell organisation att genomföra eller avstå från att genomföra en viss åtgärd eller allvarligt destabilisera eller förstöra de grundläggande politiska, konstitutionella, och ekonomiska eller sociala strukturerna i ett land eller i en internationell organisation.

G.7.4 ATOMSKADOR

Försäkringen gäller inte för skada på egendom eller vid skadeståndsskyldighet, om skadan direkt eller indirekt orsakats av atomkärnprocess.

G.7.5 FORCE MAJEURE

Försäkringen gäller inte för förlust som kan uppstå om skadeutredning, reparationsåtgärd eller betalning av ersättning fördröjs på grund av krig, krigsliknande händelser, inbördeskrig, revolution eller uppror eller på grund av myndighets åtgärd, strejk, lockout, blockad eller liknande händelse.

G.7.6 ANNAT AVTAL

Försäkringen gäller inte för skada som leverantör eller annan ansvarar för enligt garanti eller liknande åtagande. Försäkringen gäller dock om den försäkrade kan visa att den som gjort åtagandet inte kan fullgöra detta.

G.7.7 OM DET BLIR TVIST OM VÄRDET PÅ FÖRSÄKRAD EGENDOM

Vid tvist om värdet på skadad egendom ska på begäran av någon av parterna en värderingsman uttala sig om värdet. Värderingsmannen ska vara auktoriserad av svensk handelskammare om inte parterna enats om annat.

Värderingsmannen ska tillämpa villkorens värderingsregler. Parterna får lägga fram egen utredning och lämna egna synpunkter. I sitt utlåtande ska värderingsmannen ange hur han beräknat skadans värde. Han ska lämna sitt utlåtande inom tre månader sedan han blivit utsedd.

Av ersättningen till värderingsmannen ska den försäkrade betala 1 500 kr. Om skadan genom värderingsmannens utlåtande värderas till högre belopp än det som Trygg-Hansa erbjudit, betalar dock bolaget hela kostnaden.

G.7.8 REGRESSRÄTT

Trygg-Hansa inträder i den försäkrades rätt till skadestånd med anledning av skadan, i den mån den omfattas av försäkringen och har ersatts av bolaget.

I samma utsträckning som Trygg-Hansa har betalat ersättning från trafikförsäkring, har Trygg-Hansa enligt Trafikskadelagen (1975:1410) rätt att kräva tillbaka ersättning av den som vållat skadan med uppsåt eller genom grov vårdslöshet eller vårdslöshet i förening med rattfylleri. Dessutom kan Trygg-Hansa enligt Trafikskadelagen framställa återkrav mot innehavare av järnväg eller spårväg, samt mot den som är ansvarig för skada enligt lag (1992:18) om produktansvar.

Den försäkrade får inte träffa avtal med den som är ansvarig för skadan som innebär att Trygg-Hansas regressrätt inskränks. Om det sker, har Trygg-Hansa rätt att av försäkringstagaren kräva tillbaka det belopp som motsvarar inskränkningen.

G.7.9 ÖVERLÅTELSE AV FORDRAN

I samma utsträckning som Trygg-Hansa har utbetalat ersättning övertar bolaget den försäkrades rätt att kräva ersättning från den som är ansvarig, eller i annat fall betalningsskyldig, för skadan.

G.7.10 ÄGANDERÄTT TILL ERSATT EGENDOM

Trygg-Hansa övertar äganderätten till ersatt egendom om inget annat avtalats.

G.7.11 I TREDJE MANS RÄTT ENLIGT FÖRSÄKRINGSAVTALET

Försäkringen gäller till förmån för försäkringstagaren och annan som omfattas av försäkringen.

För trafikskadeersättning gäller reglerna i Trafikskadelagen (1975:1410).

Försäkringsskyddet upphör att gälla för försäkrad egendom när äganderätten övergår till annan.

G.7.12 SANKTIONSKLAUSUL

Codan Forsikring A/S eller Trygg-Hansa Försäkring filial ska inte vara skyldigt att lämna försäkringsskydd och inte vara skyldigt att betala en skada eller tillhandahålla en förmån i den utsträckning tillhandahållandet av ett sådant försäkringsskydd, betalning av en sådan skada eller tillhandahållandet av en sådan förmån skulle exponera Codan Forsikring A/S eller Trygg-Hansa Försäkring filial för och/eller innebära att Codan Forsikring A/S eller Trygg-Hansa Försäkring filial bryter mot någon sanktion, förbud eller restriktion utfärdad av Förenta Nationerna (FN), Europeiska Unionen (EU), Storbritannien eller USA.

G.8 Tillämplig lag

För försäkringsavtalet gäller svensk lag. De viktigaste bestämmelserna finns i försäkringsavtalslagen (2005:104) och Trafikskadelagen (1975:1410). Tvist med anledning av försäkringsavtalet ska handläggas vid svensk domstol.

H. VAD GÖR DU OM DU INTE TYCKER SOM VI?

Vänd dig först till den skadereglerare som har hand om ärendet. Ett samtal kan ge kompletterande upplysningar och eventuella missförstånd kan klaras upp. Tycker du inte att du fått rättelse, vänd dig då till skadereglerarens närmaste chef. Om du efter förnyad kontakt med oss ändå inte är nöjd finns följande möjligheter att få ärendet omprövat.

SÅ-nämnden

Är du medlem i Sveriges Åkeriföretag kan du få ditt skadefall omprövat i Trygg-Hansas SÅ-nämnd. Åkarna representeras av Sveriges Åkeriföretag och av åkeriägare. Dessa har majoritet i nämnden. Vållande- och skadeståndsfrågor behandlas inte. I sådana frågor hänvisas istället till Försäkringsnämnden – se nedan. SÅ-nämnden prövar inte ärenden där det tvistiga anspråket är högre än 1 miljon kronor.

Om du vill ha omprövning behöver du bara be skaderegleraren att ordna detta. Prövningen är kostnadsfri. Ärende som prövats av Försäkringsnämnden kan ej prövas av SÅ-nämnden.

Försäkringsnämnden

Försäkringsnämnden är en från bolaget fristående och opartisk instans som kan överpröva beslut som fattats av bolaget. I nämnden är ordföranden domare eller annan framstående jurist och endast sekreteraren är från Trygg-Hansa. Nämnden prövar inte alla typer av tvister, exempelvis ärenden som rör medicinska frågor och ärr, eller där nämnden anser att muntlig bevisning behövs. Nämnden prövar inte heller ärenden där anspråket är lägre än 1 000 kronor, eller högre än 1 miljon kronor. I ansvarsärenden ska också försäkringstagaren, dvs. den som anspråket riktas mot, godkänna att nämnden prövar ärendet och anspråket måste överstiga aktuell självrisk. Nämndens beslut är bindande för Trygg-Hansa.

Ärenden som prövats av SÅ-nämnden kan ej prövas av Försäkringsnämnden.

Mer information kring nämnden och hur du gör en anmälan hittar du på vår hemsida www.trygghansa.se. Din begäran om prövning måste inkomma senast sex månader efter det att vi har meddelat slutligt beslut.

Försäkringsnämnden

106 26 Stockholm

forsakringsnamnden@trygghansa.se

Allmänna reklamationsnämnden (ARN)

ARN är en myndighet som prövar tvister mellan konsumenter och näringsidkare. Det är konsumenten som gör anmälan. Anmälan till ARN ska ha kommit in senast ett år efter det att konsumenten reklamerat till försäkringsbolaget. Försäkringsbolaget yttrar sig sedan över anmälan. Nämnden rekommenderar en lösning av tvisten.

Allmänna reklamationsnämnden
Box 174, 101 23 Stockholm,
arn@arn.se, tel. 08-508 860 00
www.arn.se

Trafikskadenämnden (TSN)

Om du råkat ut för en personskada i trafiken kan du ha rätt till ekonomisk ersättning i form av trafikskadeersättning.

Trafikskadenämnden är fristående från försäkringsbolagen. Nämnden finns till för att den som skadats ska få en rättvis och skälig ersättning utifrån gällande lagstiftning och praxis. Vissa ersättningsfrågor är obligatoriska att pröva i nämnden.

I andra frågor där du inte är nöjd med bolagets slutliga beslut kan du ansöka om tvistlösning hos Trafikskadenämnden. Mer information finns på nämndens hemsida www.trafikskadenamnden.se.

Nämnden för Rättsskyddsfrågor (FNR)

FNR är en nämnd för alternativ tvistlösning vid tvister rörande rättsskyddsförsäkring samt trafikförsäkring vid åtagande om juridiskt biträde vid reglering av personskada. Anmälan till FNR ska göras senast 12 månader från det att klagomålet lämnades in till försäkringsbolaget. Försäkringsbolaget yttrar sig över anmälan och därefter lämnar FNR ett rådgivande yttrande.

Svensk Försäkrings Nämnder
Nämnden för Rättsskyddsfrågor
Box 24067, 104 50 Stockholm
www.forsakringsnamnder.se

Allmän Domstol

Oavsett om nämndprövning skett eller inte kan kunden i de flesta fall ta upp tvisten till rättslig prövning i allmän domstol. Beträffande tvister om skadans värde gäller speciella regler, se G.7.7 Om det blir tvist om värdet på försäkrad egendom.

Vi finns här för dig

Anmäl skada:

trygghansa.se/skada

0771-111 500

Kundservice:

trygghansa.se/kundservice

0771-111 700

F-00198 1905